

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Hieronymi tractatus super Ionam, Naum, Soffoniam,
Aggeum - Cod. Aug. perg. 74**

Hieronymus, Sophronius Eusebius

[S.l.], [9. Jh.]

Hieronymus: tractatus super Naum prophetam

[urn:nbn:de:bsz:31-1443](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1443)

inter dexteram & sinistram; sed & iumenta; mul-
tus enim in inane numerus iumentorū & irati-
onabilem hominum; qui comparantur iumentis
insipientibus; & ad simulantur eis. Amen.

EXPLICIT TRACTATUS SUP IONAM PROPH.
INCIPIT TRACTATUS SĒI HIERONIMI PRĒBRI
SUPER NAUM PROPHETAM.

Iuxta septuaginta interpretes in ordine duode-
cimi prophetarum; post ionā naum ponitur;
quia uidentur de urbe eadem prophetare;
scriptum ē: siquidem in ionam. Factus est ser-
mo illi ad ionam filium amathi dicens. Surge
& uade ^{ninuen.} in ciuitatē magnam & p̄dica meam. In
naum uero istud exordium ē. Adsumptio
ninte liber uisionā naum helcesei. Igitur
uterq; de ninte asyriorum in & ro poli; que
nunc uocatur ninus; texunt uaticinium. Por-
ro in hebraico; post ionam Micheas ponitur;
& Micheam sequitur naum; qui interpretatur
consolator. Jam enim decem tribus ab asyris
ducte fuerant in captiuitatē sub ezechia rege
iuda; sub quo & iam nunc in consolationē populi
transmigrati; aduersum ninte uisio cernitur.
Nec erat parua consolatio tam his qui iam asyris
seruebant; quam reliquis qui sub ezechia de
tribu iuda & beniamin; & ab his de hostib; obsi-
debantur. Ut uiderent asyrios quoq; a chalde

is esse capiendos. sicut in consequentibus; libri huius
 demonstrabitur. Sciendum autem quoniam nimirum
 in lingua nostra sonat de hebreo speciosa. Speciosus
 autem mundus hic dicitur. unde & apud grecos
 κομμος ab ornatu nomen accepit. Quicquid nunc
 aduersum nimirum dicitur. de mundo figuratiu
 predicare sentimus. Quam ob causam. adsumptio
 quam septuaginta interpretatur. Λύνα; aquila.
 ἀπτα interpretatus est. Apud hebreos. מַטְיָא
 ponitur. Idem grauis onus. Et quod eum ad
 uersum quam uideatur. pronat nec stat eleua
 re ceruicem. Porro quod additur. נאלין
 helcherei quidem putant helcheseum patrem esse
 naliim. Et secundum hebream traditionem. Quia
 ipsum prophetam fuisse; cum helcherei usque
 hodie in galilea uiculis sit paruulus. quidem &
 uisum uideri ueterum religiosorum indicans uestigia.
Sed tam notum uidetur. & mihi quoque acircum
 ducere monstratur. Simul & hoc ad zenden
 dum. quod hęc ipsa uel adsumptio uel onus. uel
 pondus. propheta uisio sit. Non enim loquitur
 in ephraim. ut montanus. & priscam. maximam
 illa que delerant. Sed quod propheta. liber
 e uisionis. Intellegentes uniuersa que loquitur.
 & pondus bestium facientis suo populo uisionem.
 De consumatione itaque mundi. secundum
 dum. ἀματιωτην. ο paula & ευστοχιαν. in eoy

solationē scōrum pphetiæ textur. ut quæcūq;
uident in mundo. quasi pretereuntia & caduca
contempnant. & preparant se ad uelut diem.
ubi ultor aduersum uiros aseros futurus ē dñs.

heb. ubi

Dñs emulatoz & uiscens dñs. Uox prophete
laudantis dñm quod de asyris populi sui sit utus
in uinā: siue iuxta altiorē intelligentiam. quod
uidet gemitū scōrū suorum: & tōn sumatione
mundi faciat aduersarios sentire supplicia.

Quod autem zelus in bonā partem accipitur.
& paulus ostendit dicens. Zelamini. capite ma
iora. Et in alio loco. Zelor enim uos dī ze
lo. Ipse dñs in psalmo. Zelus domus tue come
dit me. Et helias. zelans inquit zelatus sū
dño omnipotenti dō usq; sine es quoque zelum
Et matthe legimus. & simonē zelotem apostolum
ihū xpī. quem marcus euangelista simonē cana
neum uocat. Zelatur autem dñs in salute eoz
quod zelatur. ut quos non potuit eius seruare
clementia. seruē aemulatio. Unde & ad hie
rusalem quæ propter peccata nimia uisitatio
nē zeli & furoris eius non merebatur. In eze
chiele loquitur dñs. Zelus meus recedat a te.
& non irascar ultra tibi. Quam diu itaque
agebat penitentiā mundus consumatio illius
non fiebat. Postquam uero multiplicata in
iquitate refrigeret caritas multorū. Ita ut

temptarentur & iam electi dī. Tunc zelator dñs
 uenit in ultionē; Non quod ipse sit inimicus
 & ultor quod de diabolo dicitur: sed quod inimi-
 ca sit eius ultio. & quasi ignis ligna faenum
 stipulamq; consumat: ut purū aurū remaneat
 & argentum; Ulciscens dñs & habens furo-
 rem. Ulciscens dñs in hostes suos. & irascens
 inimicis suis ipse. Lxx. Ulciscens dñs in ad-
 uersarios suos & tollens inimicos suos, secun-
 dū utramq; intelligentiā: quia diligit dñs quē
 corripit & castigat. Omnem filium quē recipit;
 ideo irascitur: ut quod aduersarium & inimi-
 cum sibi est tollat & hostibus & contrariis cogita-
 tionib; factis sermonib; q; sublati. in antiquū
 redeant statum: Denique in consequentib; ait:
 Dñs patiens. & longa fortitudo eius; Sed quia ^{simul} semel
 & historiam explanare pporumus: inimicos &
 hostes dī intellegamus assyrios in quos. cū diu
 patiens fuerit. postea cum furore & iracundia ul-
 tor existet: Dñs patiens & magnus fortitudine
 & mundans non facit innocentem: quod signi-
 ficantius in greco dicitur. Καίαιεω ωνορ καεωει.
 & est sensus: Diu quidem sceleris assyriorum pati-
 ens fuit: & magnanimitatis suae fortitudine iniq-
 tates eorum sustinuit puocans eos ad penitentia;
 Sed quia contempta bonitate dī: secundum cor in-
 penitens thesaurizauerunt sibi iram in die ire:

„hebus“

„hebus“

qui ante patiens fuit. Nequaquam eos quasi mundos
& innocentes in ultos abire patitur; Uel certe ita
qm̄ in bonā partem ^{simul} sēneluolumus accipere quae
& dicuntur. Patiens est qui sustentat omnes ruentes.
& erigit allisos. qui sanat contribulatos corde. &
alligat contritiones eorū. & magna uirtus eius
soluens inimicitia in carne; & nocentē non faciens
innocentē. Cum & iam quinimum sibi ad plau
dē quod argutus fuerit non merito proprio. sed
misericordia dī. ēē salutus; Licet enim dicat.
ecce ego tot annos serui tibi. & num quā p̄ceptū
tuum p̄terui. Tamen qm̄ bonus ē dñs omnibus.
& misericordie illius sup̄ om̄a opera illius. Et
om̄s peccauerunt & in digent gloriam dī. iustifi
cati ab eo gratis audiet. an oculus tuus nequā est
quia ego bonus sum. Atque ita fiet. ut in eo ipso
quod arguit & ignoscit. nullum innoxium abire
patiat; Dñs in tempestate & in turbine uacit.
& nebule puluis pedum eius; Pro tempestate.
& turbine. consumationē & commotionē.
Lxx. transtulerunt. Licet in eo ubi nos posuim̄
in tempestate. & in hebreo scribitur. basūfa. in
consumationē. ^{quoq;} possit intellegi quoque hoc autē
significat: quod an fine mundi uniuersa moueant.
iuxta illud quod scriptum ē. in aggeom. Adhuc
semel & ego mouebo caelum & terrā & mare
& aridam. Et cū fuerint cuncta cōmota. ut credat

hebr. uer.

s

uiae dñi. qui dicit in euangelio. Ego sum uia &
 uita & ueritas. & uenerit filius hominis in nubib;
 quibus mandatur Iesaiã. Ne pluant sup uinea im
 brem. & ad aquas puenit ueritas dñi. Dicente psal
 mi grapho. ueritas tua usque ad nubes. Tunc
 & iam ipsę nubes. prophetae uidelicet & animae
 q; scõrum. qui prius conuentione carnis fue
 rant prae grauitate. eleuate in sublimis. ten ui
 oris substantiae fient. & in scabellum pedum
 dñi redacte. extremis quib; quifint angelos
 officis ministrabunt. priora quippe & antea
 quam quae ad caput p̄tinent. nosse non poter̄.
 Aliud uero. in contrariam partem nubes accipit.
 quod semp serena conturbent. & clarũ solis stel
 larumq; lumen. sua caligine nitantur p̄texe
 re. & quod subiectae dominicae potestati. postea
 in puluerem redigantur & nihilum. & terra
 meis quae pinguis. ē. disoluatur. Increpans
 mare & exsiccat illud. & om̄a flumina ad
 desertum p̄ducens. Juxta litterã potentia
 dñi describitur. quia uindicaturus est. de ad
 uersariis israhel. quod non grande sit
 illi assyrios destruere. cuius maiestatis sit & iã
 elementa mutare. Uel certe quia semel de
 consumptione mundi diximus eē. p̄phetiam.
 & hoc simpliciter accipite. cum uenerit mun
 di consumatio. & p̄transierit caelum & terra

K

hobuer.

ss

ss

mare quoque & fluuios que sicari sed mihi
legente illud in psalmis. hoc mare magnū & spa
tiosum ibi reptalia quorum non ē numerus
animalia parua cum grandibus ibi naues p
transibunt. Draco iste quem formasti ad in
ludendum ei. Dignum uidetur bonitatē
& clementiam ^{di.} & saluginem maris sua com
motione destruere. & regnantē in aquis hu
miliare draconē. & malitiae sicari gurgites
in quibus parua natant reptalia quorū non ē
numerus. Neque enim digna sunt. ^{numero} quaecum
dracone uersantur. Flumina quoq; ad de
sertum pducens. omnem falsi nominis di
omnē amaritudinē uersantur. Scientia
que se contra dñm erigens. flumine eloquen
tiae utitur. Quolubilitate uerborū. & tum
tes contorquens gurgites. cum admiraculo
& spectantiū fertur in prouum. Uide plato
nem. specta demosthenem. tullium quoq;
philosophū pariter & oratorem. & heretico
rum principes intuere. De quibus fuit ualen
tinus. marcion. bardesanes. tatianus. & de
fluminib; n̄ ambigis. sed haec om̄a consumit
dñs ih̄s spū oris sui. & destruat in luminatio
ne aduentus sui. & ad desertum pducet. Si
mal que cerne. ^{quod.} iuxta titulum qui inscribi
tur ad sumptionis tue liber uisionis nauim

R
omne amara
tudinem

R

R

helcesei recte & nimie mundus figuratū intel
legitur. & in auro eius eloquentiae. & flumina
inconsumatione siccantur. Infirmatus est
basan & carmelus. & flos libani elanguit.

ss heb us
ss

Lxx. Inmutatur ē. basan & carmelus & que
florebant libani defecerunt. μεταφορικος.
per basan carmelum & libanū. regionē ube
rem & montes consitos. asyri uastitas demonis
tratur. Quod ille potens quondam & florens
& plurimis gentib; imperans. dño nascente
populan dus sit. Sed & de consumatione mun
di possumus intellegere. quod potentes quiq;
& nobiles. & nimis opibus habundantes. re
pente pereant. & dicatur eis. Stulte hac nocte
aufertur anima tua. quae autem prepa
rasti cuius erant. Porro secundum interp
tationem nominum. quia basan confusionē
& ignominiam sonat. in consumatione mundi
om̄a quae ignominia & rubore digna sunt asse
rim. cum dñs uenerit infirmari. & non solū
peccata redigi ad nihilū. sed carmelum quoq;
qui interpretatur scientia circumcisionis. & eos
qui sibi uidentur in bonis operib; uberes & flo
rentes. C̄po ueniente trepidare. & implere
illud quod dicitur in euangelio. Cum uenerit
filius hominis putas inueniē & fidem sup̄ terrā.
In crescente quippe iniquitate refrigescet caritas

R

heb. uer. " plurimorū: propter que ueniē & iradi: Mon
" tes cōmoti sunt ab eo. & colles desolati sunt. & con
" tremuit terra a facie eius. & urbēs & omnes ha
" bitantes in eā. Lxx. Montes cōmoti sunt. & col
" les concussisunt. & contracta ē terra a facie eius.
" uniuersitas & om̄s qui habitant in ea; Potest &
" simpliciter accipi. quod in consummatione mun
" di. cum in maiestate sua saluator uenerit. &
" montes & colles & urbēs & terra & cuncta moue
" antur; Si enim in passione eius sol fugit: saxa
" scissa sunt: terra contremuit: multo magis in
" claritate eius omnia turbabunt; Sed & figu
" raliter montes & colles: sublimes qui que poten
" ter intellegendi: qui in aduentu dñi prosterne
" tur humo: ac desolio suo depositi pauimento
" coherebunt; Facies enim dñi sup facientes
" mala: ut pdat de terra memoria eorum.

heb. uer. " Tunc & terra contremesceat & urbēs atq; uniuersitas
" faciem dñi formidabunt. Hoc proximo
" cruciatu poena que ducentia: quod uultum ei
" respicere non audebunt; Antefaciē indigna
" tionis eius quis stabit & quis resistet in ira fu
" roris eius: Lxx. A facie irę eius quis sustine
" bit. & quis resistet in ira furoris eius; Aper
" tius interpretatus. ē. simmachus; & quis susti
" nebit irę furoris eius; Aut rarus igitur aut
" nullus poterit inueniri. quia corripiente

J. pro quod nos posuimus. & quis resistet in ira furoris ei:

nondignus sit; nec erit ulla anima. que non
 pauet ad iudiciū dī. Cum astra quoque non
 sint munda in conspectu eius; Porro iam
 cū uerbum hebraicum. quod & aquila. &
 Lxx. similiter transtulerunt resistet. ad illā
 intelligentiam transferamus. De qua in secun-
 do regnorū libro & in primo paralippomnon
 dicitur. Super iradi: genere masculino; Nulli
 que dubium. quin ibi iradi diabolus intelligen-
 tur. & angeli pessimi qui mittuntur ad plecten-
 dos eos qui ira digni sunt. Difficile itaq; repe-
 rimur. In consumatione mundi. qui immacu-
 latus & purus audeat dicere. Ecce uenit
 princeps mundi istius: & inuenit in me nihil.
 & libera aduersum eum fronte consistat; Con-
 tra alyrios autē sic sentiendū; qz cū uenerit dñs
 in tēpestate & in turbine siccans babilonis impe-
 riū. quod interpretatur mare: & omnia eius regna
 subuertens. que intellegunt flumina. & po-
 tentiam ubertatem q; eius ad nihilū redigens.
 Quae *malafopikwe*. basan & carmelos & flor
 libani & montes colles q; dicuntur. ac latitudi-
 nē imperii concutient. qz orbis terrarū appel-
 latur. Tunc nulla potentia resistere poterit
 irascente dño & suum populū uindicante.
 Indignatio eius effusa ē. ut ignis. & p̄ire de-
 solute sunt ab eo. Lxx. Furor eius consu-

R

hetuar

ss

in principatus. & p̄re contrite sunt ab eo.
Pro eo quod nos posuimus effusa ē. aquila int̄
ptatus ē. c̄n̄exio n̄euen. Idē conflatus ē.
sim machus & teo dotio. ec̄ta z̄en. hoc ē stillauit;
siue igitur conflata ē. indignatio dī. quasi ignis.
Siue furor eius in similitudinē stillabit incendij.
ut dura corda hominū que p̄re uocantur con
terantur & dissoluerentur. utilis ē. indignatio
dī. que diu p̄paciētiā n̄ra peccata sustentans.
Uix aliquando conflata est: & tamen n̄ tota p̄ripit
in poenam. Sed modico ad nos stillabit ardore;
Si autē stella indignationis eius consumit p̄cipa
tus aduersum quos nobis ē. pugna & conlucta
tio. quid fieri & si tota in nos iradi. funder & ur
prestat. is. ut auferatur cor lapideum. & mite
tur in nobis cor carneum. Duritia que mol
lita. possit in se precepta dñi recipere que
scribuntur. Sacrificium enim dño sp̄s con
tribulatus: cor contritum & humiliatū. dñs
non spernit; Et ut sciatis clementiā dī sona
re que dicta sunt n̄ seueritatē. in consequentib;
discite: Bonus dñs confortans in die tribula
tionis & sciens sperantes in se. Lxx. Suauis
dñs expectantib; eum in die tribulationis &
sciens sperantes in se. Cum nasci coeperit
gentib; & quāndā potentissima regna uastare.
sci & eos qui sui sunt. & n̄ una tempestate oppri

heb. u. 67

m& nauigantes . Die autē tribulationis secundū
 ahasio s^h . Diem intellegimus iudicii . De quo scri
 bit esaias . Ecce dies dñi insanabilis uenit . furoris
 & irae . ponere orbem terrae desertum . & peccatores
 p̄dere ex ea . sperem^{us} in dño . & p̄ paciētiā eius ex
 spectemus aduentū . ut cum uenerit . bonū eū non
 iudicē sentiam^{us} ; & cognosca^{mus} uel sperantes uel timē
 tes se ; Scit enim dñs qui eius sunt ; & in diluui
 p̄tereunte consumationē faciē loci eius . & inimi
 cos eius p̄sequentur tenebre . Lxx . Et in dilu
 uio transeunte consumationē faciē consurgen
 tes & inimicos eius p̄sequentur tenebre ; Dñs
 patiens & multę miserationis . & non irascetur
 in finem . neq; in aeternū indignabitur ; Sed
 cum creuerit malitia sup̄ terram & omnis caro
 corrupert uiam suam ; inducā diluuium qđ
 p̄transseat . non quod p̄maneat in aeternū ; Con
 sumationē autem siue finem faciē loci eius .
 id ē . luui^{us} ; Et quomodo de impio dicitur
 & p̄transiui . & non ē inuentus locus eius . &
 iter impiorū peribit . sic diluuii iter perereat
 post iram dñi . sola ap̄erente clementia^{is} quod
 quidem & secundū historiā intellegi potest .
 quia cum uastauerit isrl̄ & quasi diluui
 terram reppmissionis mundauerit . finem
 faciat captiuitatis . Ad sedes eum pristinas
 reuocando . At e contrario inimicos ei^{us} Xp̄y

habuit
 s
 s

rior qui populum duxerunt incaptiuitatē. te-
nebre consequentur; quod autē diximus de
isrl̄ & assyriis. Intellege de consumatione mun-
di & desc̄is ac de persecutorib; siue contrariis uir-
tutib; quod sc̄orum d̄r post iram miseretur.

Persecutores uero & inimicos eorū qui elegerunt
tenebras & n̄ lucē. ipsē quas eliger̄ tenebre con-
prehendant; mittentur enim in tenebras exte-
riores. ibi erit fluxus & stridor dentium. Uer-
bū mācōmā quod nos int̄pretati sumus. loci eius.
om̄s induas orationis partes diuiserunt. ut. in
p̄positionē d̄mittarent. Idē. opocamā surgentes
int̄pretarentur. Deniq; aquila ^{ANCO ANIC}
^MTANEMAN. in quōd idē. ad consurgentib; & Lxx.

consurgentes. theodotio. consurgentib; ei. a con-
surgentib;. Ille solus simachus. cum n̄ra int̄p̄-
tatione consentiens. ait. & in diluuiō transeun-
te consumationē faci & loci eius; quidam den̄ris.
consurgentes. & inimicos. marcionē. & om̄s uel
res hereticos int̄p̄tantur. qui aduersū creatore
disputant. Quid cogitatis contra d̄m quod con-
sumationē ipse faci & non consurg & duplex tri-
bulatio. Lxx. Quid cogitatis contra d̄m. con-
sumationē ipse faci &. non iudicabit. bis. in
idipsum in tribulatione. Simachus aptus;
non sustinebunt imp̄dium secunde angustiae;
theodotio. non consurg & secunda tribulatio;

heb. u. g.

9.

9.

9.

9.

Loquitur autem iuxta τρoπoλoγiαm. aduersum
 marcionem. de quo supra diximus. & omnes ueteres
 hereticos. qui bonum nescio quem confingentes dñm.
 ipsum dicunt consumationē mundi. eē. facturum;
 & arguunt legē dñm quasi crudelitatis. quod mul-
 tos puniat & peccatis inrogat cruciatōs. Quid
 ergo ait contra dñm cogitatis. ipse qui creauit mun-
 dum. & consumationē eius faciat; Quod si uos
 uidetur crudelis rigidus & cruentus. quod in
 diluuiōe genus deluit humanū. Super sodomā &
 gumorrā. ignē & sulphore pluit. Aegyptior
 submersit fluctib; . Israhelitarū cadauera pstra-
 uit in heremo. Scitote eum. ideo ad presens
 reddidisse supplicia. ne in aeternū puniret. Certe
 aut uerasunt que prophete loquuntur. aut falsa.
 si uerasunt. quid ex ueritate haec uidentur dice-
 re. Ipsi dixerunt. non uindicabit dñs. bis. in id
 ipsum in tribulatione. Si autē falsa sunt. &
 falsum ē. hoc quod dicitur. non con surgat du-
 plex tribulatio: falsa ē. ergo & crudelitas quae
 in lege descripta ē. quod si uerū ē. ut negare
 non poterunt dicente propheta. non uindica-
 bit bis. in id ipsum. In tribulatione. ergo qui
 puniti sunt. postea non punientur. Si autem
 illi postea non puniuntur. scriptura mentitur.
 quod dicere nefas ē. Receperunt ergo & qui
 in diluuiōe perierant. & sodomitae. & aegyptiacae.

Et israelite insolitudine mala sua inuita sua.
Querat hic aliquis si fidelis deprehensus in adulte-
rio decollatur: quid de eo postea fiat: aut enim
punietur: & falsum est hoc quod dicitur non iudicabit
deus bis in idipsum in tribulatione; aut
non punietur: & optandum est ad ulterius ut in pre-
sentiarum breui & citra poena cruciatur frus-
tentur a diernos; Ad quod respondemus: deum
ut omnium rerum: Ita suppliciorum quoque sciri
re mensuras; & non priuari sententia iudicis. Nec
illim peccatore exercendae Dehinc poene au-
ferri potestatem; & magnu peccatu magis diu-
turnis. I. Iui cruciatib; Siquis autem punitus
sit ut ille in lege qui israelite maledixerat: &
qui in sabbato ligna collegerat. Tales postea non
punire: quia culpaleuis: presenti supplicio con-
pensata sit; Hebreus hunc locum ita exposuit;
quid putatis? Assyru iniquitatem contra deum co-
gitantes: quod populum isrl. Id est duo decim
tribus usque ad inuentione ipse consumat.
Non consurgat duplex tribulatio; Id est non uo-
bis tradatur iuda & hierusalem. sicut tradidit
decem tribus & samariam; quia sicut spine se
in uicem complectuntur: siquidem conuiuium
eorum pariter potantium consumetur quasi
stipula ariditate plena. Lxx. Quia usque ad
fundamentum suu redigetur in uespres: & quasi

hebraei, «

«

«

«

«

R

uoluula circum data comeditur. & quasi stipula
 ariditate plena. Tres differentias quas dñs in pa-
 rabolis sementis posuit excepta terra bona quae
 adfert trecesimum & sexagesimum & centesimū
 fructum. Uidetur mihi pphēa replicare unā
 quae iuxta uiam ceciderit: & aliā quae inter lapi-
 des: & tertiā quae inter spinas; quod quidē &
 apostolus de his qui sup fundamentū xp̄i non be-
 ne edificant sub ostendit quosdā eē. qui edificat
 Lignum. fenum. stipulā: Igitur ligna referamus
 ad id quod p̄unc dicitur quia usq; ad fundamēta
 sua redigentur ad uepres. Fenum uero ad
 id quod sequitur. & sicut uoluula quae circum
 datur comeditur. Porro stipula manifeste
 refertur ad stipulam de qua dicitur. & sicut sti-
 pula ariditate plena; propterea ergo non uin-
 dicabit dñs bis in idipsum. quia malitia quae
 in auctorib; hereseon Osta fuerat usque ad fun-
 damentum & ad radices suas consumetur. Sed
 & si quis in eis uidebatur pompam habere uer-
 borum. Idē folia in anitatu. aspectu dilectantia
 sicut uoluula quae grece dicitur. CANA AZ.
 Deuorabitur. & consumetur in nihilū; Uoluula
 autē herba ē. similis hedere. quae utib; & uirgul-
 tis circumdari solē & in longum serpere. quae
 quid in eis uidetur habere pompam segitis. sed
 non habens spicas & grana frumenti. quasi stipu-

la ariditate plena traditur incendio. Hoc secundū
Lxx; Ceterum iuxta hebraicum. uere hereticorum
foedera & necessitudines quasi spinę sunt semuicē
complectentes. & conuiuū eorū atq; mysteria q̄
& ipsi mensam dominicā habere sedicunt. Spina
rū foedus ē. simul uescentiū parit q; potantium;
Cum enī hebrei de uinea sō domorū aduersū condi
torem. rabido ore. blasphemant. Nonne conui
uium uescentiū ē. q̄ tam cum suis consumit̄ aucto
ribus. quasi stipula ariditate plena. ex te exiit
cogitans contra dñm malitiam mente p̄tractans p̄
uaricationē. Lxx. Ex te exiit cogitatio contra
dñm pessima cogitans contrariū; uere ab hereticis
exiit aduersus dñm inimica cogitatio; An non ui
detur aduersus dñm malitia & p̄uaricatio dicere.
quod ualentīn' quasi abortiuū errantis sapientie
extremū editum creatorem. Nonne contra dñm
cogitatio ē basilidis impudicitia & portentosum
Abraxas. non quod p̄fertur dño conditori; Por
ro quia docti ab hebreis. uolumus eorū quoque
traditionē sequi. & n̄ris Id ē. ^{plurimū} explanationē histo
riae demonstrare. dicendum ē. Non consurgit
duplex tribulatio; Id ē. non capient̄ ab assyris duę
tribus. sicut captę sunt decem; Siquidē dum ad
huc in trā iuda sunt assyri. & quasi spinę semui
cē complectunt̄. latentes atq; gaudentes. ab an
gelo consumentur. quando una nocte. clxxxv. mil.

heb. ugg.

/ nombr

40
caerā sunt hostium; Pulchre quoq; exercitus eorū
multitudinē. hebreorum conuiuio comparauit.
& ipsum conuiuium. non rosarū. non liliorū. diſ. eē.
non florū. sed simile spinarum semuicem complecten
tiū que ſemp traduntur igni. & quasi stipula aridi
tate plena leui conburentur ardore, quod autē ſequit.
Ex te exiit cogitans contra dñm malitiā mente p̄trac
tans p̄uauicationē. de abſace intellegi uolunt. quod
de aſſyriis egrerit uis blasphemauerat dñm. & populū
ſuadere uoluerit. & desperans de auxilio dñi. ſe aſſy
riis traderet. non dō. ſed idolis ſeruiturus. Haec diē
dñs. ſi p̄ſec. ti fuerint & ita plures ſic quoq; ad tan
dentur & p̄transiūt / ad fluxite & non adflugam te
ultra. & nunc conterā uirgā eius. De dorſo tuo. & uin
culā tuā diſrūpā. Lxx. Haec dicit dñs rigans aquis
multis & ſic diuidentur. & auditus tuus non audi
tur amplius. & nunc conteram uirgam eius a te &
uincula eius diſrūpam. Juxta litterā manifeſtus
ē. ſenſus. Licet inquit robuſti ſint aſſyrii. & fortitudo
eorum augetur. numero cunctarū gentium. ſi q; q;
angelo uaſtante tandemur. quomodo enim nume
rus capillorum acute forfici non repugnant. Ita &
numerus aduerſariorū dī facili ſuccēſſione tollit;
& p̄transiūt a ſur. uel eē. deſiſtēt. ſiue uaſtata exer
cito ſuo. reueſtetur ad patriam. te ſoſpitiē relinquent;
rurſum q; ad iudā & hieruſalem ſermo dirigitur;
ad fluxite. & non adflugam te ultra. Non quo p̄p̄dūā

heb. uſ.

“

“

“

“

“

“

“

“

R

sententia; Itaque iuxta consuetudinē meā primum
historiam: & postea uulgate editionis sententiā uen-
talabo; præcipiē inquit conuocare dñs. o. asur. utq̄
passurus es. non fortuitum & absq; aliquo iudice ue-
niat. sed dō pronuntiate patiaris; Non seminabit
ex nomine tuo amplius; statim quippe Ninuen. re-
uersus senac. ab. a filiis suis occisus ē. Lege etiam q̄
occisus in domo dī sui. quam adoraturus intēdūerat.
Hoc est enim quod ait. De domo dī tui intēficiā tibi
punieris unde sperabas auxilium; erit sculpale
& conflatile sepulchrum tuum inter aras. & puluina
ra adorantis idola. sanguis nefarius effundatur.
Iuxta Lxx. autem intēpretes. cum superioribus uinge
quod sequitur. Non seminatur inquit ex nomine
tuo amplius. Nequaquam. o. ho. dicit animi mēte
torum ex dogmatib; uestris suscipient nomina que
prius inuocauerant sup̄ terras suas. sicut in xl. uni-
psalmo figuratiter canitur. & p̄derit nobis. Hæc
ipsa cessatio fationis quæ prius animā seminantis.
Demde eius in quo seminabat intēficere consueuerat;
orientur ergo tibi errorum dogmata sed & tu quē
prius tibi uiuere uidebaris morieris errori. & bono
tuo mortuos. idola quæ colebas habebis sepulchrū.
atq; ita fit. ut de peccato tuo quod ante templum
dī tui quem simulaueras fuerat om̄s haberentur
errores; Hæc autē euenient tibi quā quādam
aduersum dñm contraria cogitabas. cū dī sermo.

R

R

quisemp ascendit in montes. in animas uidelicet excelsas
 atq; sublimes. ad te uelociter uertit. calcatis que
 priorū errorum fluctibus; & in tranquillū redactis. pa
 cem tibi fidei rensum que reddiderit; Ignoscite pro
 libertate; Non enim potum & historiam & thropho
 logiam sequens breuiter utrumq; comprehendere; ma
 xime cum inēpretationis uarietate torquear. & ad
 uersum conscientiam meā cogar. Interdum uulgate
 editionis consequentiā texere; Ecce sup montes peder
 euangelizantes & adnuntiantes pacem. Celebra ui
 da festiuitates tuas & redde uotata. quia non adiciat
 ultra ut p̄transit in te. belial uniuersus interit; per
 Ixx. interpretē diffarā. quia scripta capitula apud
 eos. inēpretationis uarietate confusa sunt; cum que
 historiam breuiter exposuero. editionē. eorum. meo
 eloquio tēperabo; in paralippomenonis scribitur libro.
 quod obsidente sēnacherib. in primo mense pasche
 facere non poterunt; Ceso autē p̄angelum exercituei.
 & fuga ac morte ipsius nuntiata in secundā mense
 pasche diem summa festiuitate celebrauerunt; quod
 ergo dicit. tale ē; o iuda qui regnas in hierusalem.
 Nolo eē sollicitus. interfecto hoste tuo in tēplo dī sui.
 Ecce uenit tibi nuntius. montes colles que transcur
 rens. & quasi de sublimi specula procul nuntians
 sēnacherib mortuum. urbem. ei imperio liberatā.
 Celebra festa redde uota. p̄ nece inimici quae polli
 citus es dō; nequa quā ultra p̄transibit per te p̄

« heb. us.
 «
 «
 «
 «

℞

uaricator STATI OCTATHE. hoc enim interpretatur.
belial totus interit. Idē & rex & exercitus & impe-
rium Asyriorum penitus conciderunt; & hoc quidē
secundū litteram. ceterum secundum ANASIM H.
dicitur ad ecclesiam. Dicitur ad animā dñi confiten-
tis. quia diabolus quē prius populabatur. & grauis-
simo p̄mebat iugo. in idolis qui fabricatus fuerat pe-
rit. Celebra festiuitates tuas & redde dō uotata
canens cum angelis iugiter. Nequaquā enim
ultra p̄te transibit belial. De quo dicit & apostolus
quae cōmunicatio xp̄i & belial. quia sub uerā nite-
ue. totus interit si quando grauisima persecutio fue-
rit. qualis sub ualeriano. & decio. & maximo. & dñi
ultio apparuerit in aduersarios eius. Dicamus ad
ecclesiam; celebra iuda festiuitatestus & redde
uotata & cetera. Celebra iuda festiuitates tuas
redde uotata. q̄ nequaquam adponit ultra ut
p̄transiant in uictus tate. completū ē. consumatū ē.
ascendit in sufflans in faciem tuam. & erueni detri-
bulatione; Semel dixi iuxta interpretaciones uarieta-
tem. capitula quoq; ipsa alit̄ definire. & non posse
cum capitulis interpretacionis hebraice conuenire;
Itaq; quod nunc dicitur. huiusmodi ē; o ecclesiasti-
ce quia de aduersariorū tuorū nomine ultra n̄
seminabit. & uirga eorū contrita ē. & uincula dis-
sipata sunt. & uenit qui tibi ad nuntiar & pacem.
Celebra festiuitatestus. non uno. & epulis ut car-

nei iudaei existimant. sed in spitalib; delictis & uolun-
 tate torrentis. Quida redde uotatua q; nequaqua
 ultra ptransient inimici quite adducant in uolun-
 tatem. hoc e. quite uolunt imaginē portare uide-
 ris hominis. qm̄ quod uolunt. e. senescit; quod sener-
 cit. pditioni p̄ximū e. Completus e. mundus. con-
 sumatus e. aduersarius. uenit tibi x̄ps qui prius in-
 sufflauerat in faciem tuam. cum te delimo fingeret.
 & post resurrectionē quoq; in sufflans in facie aposto-
 lorum. ait. Accipite sp̄m s̄m. ipse e. quite liberat
 de tribulatione. Uastata enim ninive & transeun-
 te mundo. Tribulatio quoq; ptransit; Ascendit
 que dirp̄gat in facie tua. Custodiens obsidionē.
 contemplare uiam. confortat lūbor. roborat iustitē
 ualde. qm̄ sicut reddidit ^{dm̄} supbiam iacob. sic red-
 dit supbiam isrl̄. quia uastatores dissipauerunt
 eos; ^{et pagines eorū corrū per} Necessitate compellor quasi in saxa & scopu-
 los inminente naufragio. sicut in historia & allego-
 riam orati om̄is me cursum flectere. & ne subito
 impingat ad tendere. Siquidem iuxta fabulas po-
 & arum. dextrum. scillatū. leuum. in placata cha-
 ribdis obsidē. Si saxa fugimus. in currim' in p-
 fundū. Si contostor uestices euitamus. in saxa
 deferimur; testis mihi dñs. me om̄a quae secun-
 dum hebraicum desero. non de proprio sensu
 loqui. quod arguit in pseudo proph&is. sed hebre-
 orum sequi expositionē. a quib; non modico tem-

hebrae-

"

"

"

"

"

R

R

pore eruditus. debeo meis simpliciter indicare quae
didici; certe in lectoris erit arbitrio cum utrumq;
percurrerit. quid magis sequi debeat iudicare. Ad hinc
ueni igitur nunc sermo conuertitur. & hinc uel maxi
me obscuri sunt prophetae. quod re pente dum aliud
agitur. ad alios persona mutatur. & dicitur ei; Ascendit
ad te nabuchodonosor rex qui ante osti
um uastat agrorum persequatur agricolam. rura populat.
quae quoq; ipsam clausam tenent; quia itaq; tibi im
minet bellum. Ecce gaudens propheta nunc pre
cino. contemplare diligenter & conspice. quid tibi
ueniat intueri. conforta lumbum. Id est. accingere. robo
ra uirtutem ualde. Hoc est. exercitus congrega; quia
sicut ultus est. dominus iudam de superbia sennacherib in
fecto exercitu eius in iudaeam. & ipso quoq; a filio suo
iugulato. sic ulciscitur israhel. Id est. & x. tribus quae nunc
ue possidentur; utrumque enim & iudaeam & israhel uastau
erunt & euesterunt assyrii; & sub meta phora pa uitas ar
borum propagines corruerunt; Lxx. Contemplare
uiam. tene lumbum. confortare robora uehementer.
quoniam offensa est dominus contumeliam iacob. sicut contumeliam israhel.
quia excruciantes excusserunt eos & propagines eorum
demolitasunt; tria precipiunt iudae; primu. ut con
templatur uiam. & iter per quod ambulaturus est. Diligen
ter aspiciat iuxta illud quod dicit in hieremia. Stare
in uis & interrogare semitas dominus. & uidete quae sit
uia bona & ambulate in eam. ut cum in uis multas

pcine

steterimus ueniamus ad eam uiam quae dicitur ego sum
 uia; Deinde dicitur ei ut teneat lumbum; hoc est
 ut post electione uiae in mortificet corpus suum & serui-
 tuti sub egeat. Ne quasi rex & magister. Alius predicans
 ipse reprobus inuenitur; Longum est nunc dicere
 quod uirtus diaboli uel maxime sit in lumbis. & quod
 ad dauid re promissio fiat. De fructu lumbi tui po-
 nam super thronum tuum. & illico apostoli. adhuc enim
 in lumbis patris sui erat abrahae leui. quando iussit in
 occursum abraham melchisedech. & quod iohannis
 zona pellitica cingitur. & quod a saluatore discipu-
 lus imperatur. sint lumbi uiri praecincti. & apostolus
 ad ephesios. stete ergo accincti lumbos uros in ueri-
 tate. Iuxta enim ad konic plurimum praestetur & uirtute
 continentia super mortificatione lumborum. tamen
 nihil ita eos mortificat ut cognitio ueritatis; unde dicitur.

accinctis.

Accincti lumbos uros in ueritate; si enim ueritas
 xps. e. qui tota in xpm mente creditur lumbos suos
 mortificauit in xpo; Tertio praecipitur. Confortare
 uirtute nimis; elegisti inquit uiam. tenuisti lumbum.
 assume uirtutem. ut possis pugnare cum hostibus; &
 ne forte desfidat. Datur tibi causa cur speres; Auer-
 tit inquit dñs. sed mihi uidetur melius esse ut con-
 tumeliam quam iacob solebat ceteris facere. ad no-
 sit auersa; Non enim tanta uirtutis e. ab aliis fac-
 tam iniuriam sustinere. quae ante gratia dñi e. placi-
 dum initem atq; tranquillū. iniuriā facere n̄ posse;

¶ contumeliā iacob. sicut contumeliā irrah. qd̄ ambigui e; Aut #
 iprius iacob contumeliā. qua ceteris faciebat iniuriā auertit.
 aut contumeliā quam ab aliis sustinebat iacob. auertit dñs;

Quertur quomodo auersa sit iniuria iacob. sicut
auersa fuerit & isrl̄; Postquam luctatus ē iacob
cum angelo. israhelis. meruit nomen accipere. & qui
uidit dñm. iniuriam facere cessauit. Sicut ergo isrl̄
sensus. uel uir uidens dñm. & semp̄ de dō cogitans. fa
cere nescit iniuriam. Sic om̄is pro ca^{ci}tas & contu
melia auersa ē a iacob. hoc ē. sub plantatore. ab
eo qui adhuc in cestamine postus. supplantat ini
micos. ut autem sciamus quod iniuria in malam
partem accipitur. salomon testis ē. dicens. o cu
lor contumeliosi lingua iniqua. Quomodo autē
secundum utramq; intellegentiā iniuria auersa
sit ab iacob. quae prius auersa fuerat ab israhel.
Sequens sermo declarat. quae excutientes excuser̄
eos. & flagella eorum demolita sunt siue corrupe
runt. Angelus inquit singulorum qui cotidie uidet
faciem patris. Quae quid in iacob & isrl̄ ad eserat
pulueres. excusserunt. unde & petro lauitur
pedes. & p̄ prophetam dicitur. Excute puluerem
& surge hierusalem. Discipulis quoq; a saluatore
p̄cipitur. Excute puluerem pedum ur̄orū. &
in psalmis scriptum ē. Sicut sagitte in manu poten
tis ita filii excusorum. Auersa ē. itaq; mens ad
contumeliam prompta uirō iacob. & uirō israhel.
quia quicquid terrenū fuerat. & de inferiori fece
concretum. hoc ministris angelis. siue munitionib;
ac magistris. Lxx. excussū ē. atque mundatum;

qui non solum excusserunt eos sed iurgia quoque quae
 ad present tantum sensus uoluptate pmulcent: & in
 modum flagellorum ac paginum^{que} absque fructu
 foliis plena sunt dissipauerunt dicente dño. Om
 nem ppagine quae in me manet & fructum affert:
 pater meus mundat ut fructum magis adferat;
 Quod autem in me manet & fructum non adfert. pater
 meus percidet & in ignem mittet. Clipeus fortium
 eius ignitus uiri exercitus in coccineis ignes habene
 ne currus. in die preparationis eius. & agitatoris con
 sopiti sunt in itineribus; conturbati sunt. quadrigae
 conlisesunt in plateis. aspectus eorum quasi lampades.
 quasi fulgora discurrentia. recordabitur fortium
 suorum. & ruet in itineribus suis. uelociter ascendent
 muros eius. & preparabitur umbraculum postea
 fluminum apertae sunt. & templum ad solum
 dirutum est. & miles captiuos adductus est. & ancille
 eius minabantur gentes ut colubae. murmurantes
 in cordibus suis. Lxx. arma potentia eius ex homi
 nibus uiros fortes in ludenter in igne habene curruum
 in die preparationis eorum. & equiter timebant in
 exercitibus; & confundentur currus. & conlidentur
 in plateis. aspectus eorum quasi lampades ignis. &
 quasi fulgora discurrentia. & commemorabuntur
 optimis eorum. & fugent in diebus. & infirmabun
 tur in itineribus suis. & festinabunt ad muros & pre
 parabunt ppugnacula sua. postea ciuitatum aperte sunt.

s heb us.

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

s

5 & regalia ceciderunt. & substantia reuelata ē. & ipsa
5 ascendebat. & ancille eius ducebantur sicut colum
5 be loquenter in cordib; suis; sed secundū historiam.
aduersum nintueni ordo sequitur. & describitur
babiloniorum exercitus contra eā ueniens; quod
autem ait. Ignē habens curruum. in ardentibus
loris uelocitatē preparantiū significat. & quasi
e. n. i. c. h. n. h. c. preparantiū ad proelium pompa nar
ratur; commixtumq; . Nunc de iis quae olim pas
sus sit. Nunc de assyrio quid fecerit. Nunc
de babilonis quae exercebant in assyrios. Scriptu
ra continetur. Non ergo ait mirum. Sitam ue
lociter ad uastandum ueniant. cum agitatores
& fortes. uel iis ante. uel postea assyriorum fuerint
conscripti; rursusq; ad descriptionis ordinem re
diens. Tanta ē. inquit multitudo uenturum. ut
cōmixtum agmen sit in itinere. & discerni nequeat;
Ipsae quoq; quadrigae. dum uia non reppererunt.
p̄ multitudine in se concludentē implent; Aspectus
babiloniorum quasi lampades. quasi fulgora dis
currentia; ut ante uisu. ad uertarios terreat. quā
muchrone prosterant; Tunc recordabitur Assy
rii fortium suorum. & quaerit eos qui in itinerib; cor
ruerunt. & ascendit uelociter muros nintue. ac p̄
obsidionē longissimā. ad depellendos aestus. pre
parabit umbracula; Sed quid prodest edifica
re domum. si idē edificauerit. quid uixt clau

dere postar. **Et** can. quas illi dñi referat. apterunt
 potes nime **Er** minor que **ad** **ad** mstar fluminū
 habebat. Cuium multitudinē & templum. Idē
 regnum eus destructum ē. & miles captiuus abduc
 tur ē. Hoc ē om̄s ducti sunt in babilonem; ancille autē
 nime. p̄me **Tap** p̄an. minores urbes & uiculos &
 castella intellegere. uel certe captiue mulieres mina
 buntur ante ora uictorum. tantūq; terror erit ut
 nem singultus quidem & ululātū erūpat dolor.
 Sed intra setacte gemant. & obscuro murmure deuo
 rent ^{lacrimas} in morem musitantū columbarū; haec iuxta
 hebraicam traditionē; Nunc ^{se} ueniamus ad Lxx.
 translatores. excutientes qui excusserunt iacob &
 uir̄t & flagella eorum dissipauer̄. Arma quoque
 quaedum contumeliosi essent habere consueuerant.
 & quib; infirmos quosq; obpresserant confreger̄;
 & non solum hoc fecer̄. uerum & iā uiros fortes qui
 in ludebant in igne dissipderunt; Considera an
 possis uiros fortes dicere in ludentes in igne fortitudi
 nes contrarias. quem ministrant ardentib; iaculis di
 aboli qui fortes & in ludentes quādam in igne iacob
 uir̄t habebant currus & equos. quib; conciti fere
 bantur in bellum in die p̄parationis suae; Horum
 igitur curruum habere & equites conturbantur
 in tinerib; & conlidentur in plateis. quando in
 lustratione dñi iacob uir̄t in lustrato. tam demo
 nes. quam hi qui eorum seruiunt uoluntati. ad dño

subuertentur. Por^o su^o tia reuelamus haec
& de primo ad ^uuentu^u eius ^lcebantur intellegere.
quando uiri fortes & agitatores curruum &
equites loquebantur; Quid nobis & tibi fili da
uid^{us} uenisti ante tempus torquere nos; Sed qm̄
semel pphetiam contra niniuen De consumatione
mundi accipimus. Melius ut dicamus arma po
tentia diaboli. tunc tolle ex hominib; & ministros
eius fortes qui inludebant hominib; in igni. Om̄s
enim adulterantes quasi clibanus corda eorum.
uincula quib; captiui ducebant^r in uicta. & ascenso
res curruū relaxa^{re} re. Timebunt enim equi
tes in exitib; hoc ē. in consumatione mundi. & con
fundentur & conlidentur currus in plateis. quā
uis enim lata & spatiosa uia sit quae ducit ad mor
tem. Tamen p̄sura temporis coartatur. rectum
iter inuenire non poterunt. Sed in se inuicē con
lidentur. & nihilominus sperabunt ueterē furo
rem. & quasi fulgora huc illuc quae discurrentes;
uidebam inquit dñs satanan quasi fulgur de celo
cadentem; quod cum diabolus & om̄s obtinaces ei
intellegerint. recordabunt^r consumationis quae
olim fuerat p̄dicta. & fugient in dieb;. Nequaquam
enim uersabuntur in noctib;. Sed clariscente die
tenebrae fugabunt^r. & infirmabuntur itinere n̄
p̄ficientes nec ex plentis conatib; suos. festinabunt
ad muros; tantus quippe eos uenientes dñi ter

R

ror inuad& . Et tam in biciller ad repugnandum
erant: ut ad terminos mundi fugiant. quasi muris
mundi includ&ur & ambitur. & pparabunt se
ad resistendum; quomodo si quis inimicum fugiat
non audent q resistere. cum ad solitudinē uenerit.
si forte hostis sequatur. necessitate cogitur repugna
re. Uerum illis hoc cogitantib; uniuersaque ab eis
obtentafuerant & possessi pferentur in medium.
& aperientur portę quas clauserant. & regna eorū
cadent & substantia . idē . diuitię reuelabuntur;
Ipsa autē mundi substantia & omēs ancillę eius. post
quam se xpo subiecerint. & ei seruire ceperint. Du
centur laete atque gaudentes. & ex intimo confessi
onis corde credentes: sicut columbarum munditię
comparentur. murmurabunt siue loquentur in cor
dib; suis: & tunc adimplebitur quod lxxvii psal
mo de uictoria saluatoris dicitur. Ascendens in
altum captiuā duxit captiuitatē; Et ninte que
si piscina aquarū & uidi aque eius. Ipsi uero fuge
runt. state state eueffente & non ē. qui reueffatur.
Diripite argentū & diripite aurum. & non
ē finis diuitiarum p omib; uasis desiderii. Lxx.
Et ninte sicut piscina aquarum aquae ei & ipsi
fugientes non steterunt. & non erat qui respiceret.
Diripiebant argentum. Diripiebant aurum. & non
erat finis ornamenti eius. Ad grauxta ē sup omā
uasa concupiscentię suę; Manifestum ē quod

shet usi
\$
\$
\$
\$
\$
\$
\$
\$
\$
\$
\$
\$
\$

ciuitatib; ninuue quas filias eius scriptura cogno-
minat incaptiuitatem deductis. ipsa ninuue quae tan-
tis nutrierat populis ut piscinarū aquis compararentur.
Inutilem habebat multitudinē. dum nullus ē. qui re-
sistat. & inuentiū babiloniorū impetum ferat. Habe-
bat enim populos qui tantū modo fugerent. & claman-
tem tre. state. state. cludite portas. muros ascendite.
hostib; repugnate. Nullus eō qui reuertetur.
nemo qui respiceret admittet. sed om̄s terga uertentes.
prede inimicorū desererent ciuitatē; Unde dicit
ad babilonios quia illi fugerunt. Diripite argentū.
& tanto tempore congregatis opes subita uastatione
p̄damini; non ē enim finis diuitiarū. & suppellecti-
lis & uasorum quae in ninuue conditas. Nec poter-
tis tantum rapere. quantum ad diripiendū illa se-
prebat; sed quia ninuue speciosa n. id ē mundum
semel diximus. uideamus quae piscina sit mundi.
Non ait scriptura quod aquae ninuue sint. quae si aque
maris. Nec quasi aque fluminis. nec quasi aque
fontiū. Nec aquae puteorū. Sed quasi aquae
piscinae; Ut quomodo in ius & hieremiam popu-
lōs arguitur quod reliquid fontē aquae uiuae. &
fodit sibi lacos contritos. qui non possunt aquam
continere. Sic & ninuue om̄s aquae illae sint quae de
celo ceciderunt. antequam altitudinē relinquēt in
ima delapsae sint. Omnia enim dogmata mundi
huius quae extra fontem sunt ecclesiae. otium q; signa

tum. Nec possunt dicere fluminis impetus laxifi-
 cat ciuitate dñi: Nec de illis aquis sunt quae sup caelos
 laudent nomen dñi: quamuis magna uideant. tamen
 parua sunt. & angusto fine conclusa; Nec moueat quē-
 piam. quia piscinā in malam partem accipimus; Illa
 piscina ad quam etiā filios amor iubetur ascendere.
 ibi enim cum additamento dicitur. piscina aquae duc-
 tus. & piscina follonis qui sordes lauare consueuit.
 & maculas uestium eluere; quae quia in sublimi posita ē.
 Ideo ad eam propheta iubetur ascendere. & in otcurso
 reges de duob; ambustis terris; uictoriam polliceri;
 sequitur. fugientes non steterunt; habitatores uide-
 licet & nunciae. primū quidē dñm fugere n̄ debuerant.
 Deinde & iam si fugerant aliquando stare debeant;
 Magna enim differentia ē. inter eum qui fugit & stetit.
 & qui fugiens numquā stetit; Qui enim stat fugere ces-
 sabit; qui non stat semper in fugae profectu ē. Intanta
 ergo turba fugientium nullus erat qui respiceret. & a-
 geret penitentiam & audiret loquentem dñm. Reuesti
 mini ad me filii reuertentes & sanabo contritionis
 uias. Unde & sc̄r loquitur in psalms. perit fuga
 mea; hoc ipsum puto leprose significare mysterium.
 Sup quam in leuitico dicitur. cum leprosus a sacerdote extra
 castra fuerit separatus. si steterit lepra purum ēe ho-
 minem. & mundare eum qui quasi leprosus fuerat
 abiectus. & redire ad castra & habitare in populo; sin
 autem inquit diffusa fuerit lepra: idē non steterit

sed creuerit. & in malo habuerit perfectum. & mutauerit
colorem pristinae sanitatis. Tunc lepra manifestissime
probatur ab eo qui habet scientiam inspiciende & purgande
leprae; Sed & nobis precipitur a uero salomone. ut ha-
bitemus in hierusalem ne umquam egrediamur ex ea;
quod si fugerit nos id quod nobis fuerat ante subiectum.
& uerit ad allo^{ph} los. non egrediamur muros ciuitatis
nostrae. nec sequamur fugiuorum uestigia. Nedum uolumus
saluare fugientes. ipsi pereamus; quum potius dimittamus.
ut mortui sepeliant mortuos suos. & scandalizantem
oculum. manum. & pedem. dum licet eruiamus. & abs-
cidamus a nobis; Quod autem dicitur. Diripiebant
argentum. diripiebant aurum. & non erat finis
ornamenti eius. Ad grauatam est super omnia uasa
concupiscentiae suae. De aquis dicitur ninuae. & de fu-
gentibus; qui fugerant & non steterunt. Neque erat
qui respiceret. & qui non solum fugisse & non res-
pexisse. Contenti insuper diripiebant argentum.
qui^{quid} in mundo uidebatur eloqui; diripiebant au-
rum. quicquid preclarum sententiarum erat in
doctrina seculi ut ornarent ninuen. ut & dog-
mata sua omni sensuum uerborum quae flore con-
ponerent; propter quod ad grauatam est ninuae super omnia
uasa sua concupiscentiae suae; Quantum enim
plus habebat multam auri & argenti possessionem
& uariam suppellectilem quierat grauis.

tanto magis ipsa adgrauabatur. quae graua dilige
 bat. Unde & iniquitas in zacharia super talentum
 plumbi ^{sedes}. & in egiptu qui erant peccatores graues
 dimerfi sunt in mare ut plumbū. & ex persona peccato
 rer in psalmo dicitur. quasi onus graue adgrauate
 sunt super me. & p̄ditur. qui ante leuis pendulo
 gressu calcabat undas. postquam infidelitate adgrau
 uatus forabatur fluctib; manu dī subleuatur. Dissi
 pata & scissa & delacerata. & cor tabescens. & desolu
 tio genuum. & defectio in cunctis reib; & facies
 omnium sicut nigrido ollae. Lxx. Excussio
 redexcussio & ebullitio. cordis confractio. & desolutio
 genuum & dolores sup omnē lumbum ^{& facies} omnium sicut ad
 ustio ollae. sub ^{metaphora} captiuę mulieris nimie
 dissipata scissa lacerata describitur. tabescente corde.
 desolutis genib; reib; q; confractis. & quod omnium
 habitatorū eius. Preterrore hostium & magnitudine
 m̄us. facies inollarum similitudine uidebantur ex
 uste. tabide & pallore deformes; Porro iuxta. Lxx.
 altius intellegendū ē. quid significet excussio redex
 cussio; qui de populo dī ē. & quasi homo aliquando
 peccauit. & reuertitur ad pristinū statum. quasi hie
 rusalem. dicitur ei. exerce puluerē tuum. & consur
 ge hierusalem; & quitalis ē. ut postquam fuerit
 excussus. in sagittas dī transire mereatur. & ad dō. con
 tra inimicos tendi. canitur de eo. sicut sagitte in manu
 potentis ita filii excussorum; cumq; uestigia eius

heb us

iv

iv

iv

quasi ingredientis super terram. Aspersa fuerit ut puluere.
Audi & saluatore excutite puluere pedum uirorum
intestimonium ^{illu. h}. Ad dubium quoniam dicit qui recipere
noluerint predicantes; qui uero de nimue. e. quae ad
grauiata e. super omnia uasa concupiscentiae suae. Iste non
semel excutitur. sed frequenter; & postquam rursus fue-
rit excursus. & superficies illius emundata. Nequid in-
trinsecus seorsum maneat. fit ei & iam ebullitio. quae signi-
ficantius in greco dicitur. e. b. pac. moe. propria si qui-
dem. e. b. pac. moe. In istiusmodi rebus ponitur. cum
quod latebat intrinsecus. erumpit in faciem; unde pa-
pulae quoque quae post egrotationem nascuntur in labiis.
uocantur. e. b. pac. mata. & sanitatis uidetur indicium.
morbum in superficie prorupisse; non solum autem hoc
remedium adhibetur nimue. & excutitur crebro.
& de utralib; ei egrotatio latens cogatur exire. sed & via
cordis confractio & desolutio genuum praedicatur; ut
quomodo pharaonis durum & lapideum cor contrac-
tum e. quod quam diu habuit de populum non dimisit.
Sic & nimue fractum cor & molliatur & mutetur in carne-
um. ut rigida genua quae prius dō non curuabantur.
dissoluantur & flectantur dō. ex quo omnis patientia
in caelo & in terra nominat. & in nomine ihu omne genu
flectatur; celestium terrestrium & infernorum;
Et postquam cognouer. creatorē suū. audiant; conforta-
mini manus desolutes & genua debilia; & dolores inquit
super omnē lumbum; iam supra dixim. in lumbis cotum

significari. & quod omnia opera quae ad commixtionem pertineant. renu appellacionem monstrantur. Grandis igitur in consuetudine dolores erunt in renibus. quia draco nis omnis uirtus in lumbis est. & pro his omnibus propter que peccata sit excussio. redexcussio. ebullitio. cordis fractio. desolutio genuum. Dolores renum. Erunt facies omnium quasi adustio ollae; ut uel ligni ardori que sit proxima. uel nitore amittens olei. nigrescat in carbonum similitudinem. & confusione operiatur ad hanc aqua serpens. dicens; signatum est super nos lumen uultus tui; reuelata enim facie. gloria domini contemplantur; & puto quomodo alia est claritas solis. Alia lunae. & alia stellarum. & stella a stella differt in claritate. Sicut in resurrectione mortuorum. & claritatis in sanctis. & in nigredinis in peccatores. Magna futurum est distantiam ubi habitaculum leonum & pascua catulorum leonum. ad quam uenit leo ut ingrediatur illuc. catulus leonis & non est qui exterrat. Leo coepit sufficienter catulis suis. & necauit haenim suis. & impleuit speluncas suas. & cubile suum rapina; per speluncas & haenim. nidos & catulos. Lxx transfulerunt in caenas. idem sensus est. Adhuc autem de nimis dicit quod habitaculum regum fuerit. & aula nobilium. ad quam perrexit leo rex babilonius. id est nabuchodonosor. & catulus leonis. subreguli qui; ei. & non fuit qui eis resisteret. Leo coepit sufficienter catulis suis & necauit haenim suis. Idem uidelicet nabuchodonosor. uictoriae cuncta iure possedit. & liberis urbibus;

« habet uer.
 «
 «
 «
 «
 «
 «

suis uel ceteris uxoribus in seruitutē captiuos tradidit.
& impleuit p̄da sp̄da uncas suas. siue ut in hebreo habet.
fouear suas. & cubile suum rapina; tam thesauros quam
ciuitatis auro argento uestib; omniq; ornato complens.
ut quod niniue habuerat. babilon que uicerat posside
ret; quia utro secundū ANASIMON. & IONA. & in hoc
ppheta niniuen mundum istum int̄pretati sumus. &
iuxta iohannē totus mundus in maligno positus ē.
Postquam mundus p̄transierit. habitaculum bestia
rum. & in quo parcebantur leonib; tunc admirantes
exultantes que dictum; ubi ē habitaculum leonū
ad quod uit leo. diabolus de quo locutus ē & p̄terit.
ad uersarius n̄r quasi leo rugiens circuit querens
quem deuoret; Et catulus leonis ant̄cristus. omnisq;
doctrinē p̄uersē sermo contrarius. Audistis inquit
iohannis qui ant̄cristus uenit. Nunc autē ant̄
xp̄i multa. tot enim ant̄cristi sunt. quōd dogma
ta falsitatis; & ante aduentū xp̄i non fuit qui ex ter
reret. Sed quā dñs noster uenit in mundū. &
nini uen ingressus ē. uidit quasi fulgur satan de
celo cadentem. & cecidit lucifer qui mane oriebat;
Uenit enim ustrus samson ad allo los. & dum p̄git
in thannas qd̄ int̄pretatur consumptio ei ut paup̄ci
lam de gentib; ducere. dalilan. int̄fecit leonē cui
uenerat consumptio; Nullo modo tunc comedit mella
dulce dicit. sed & uerus dauid seruans oues patris
sui adprehendit leonē & int̄fecit eum. Et baneas

qui interpretatur edificator. dñs. descendit in lacū istius
 sc̄ti. qui calentes aquas refrigerare consuevit. & interficit
 leonem. Et in uisione esaiæ quæ aduersum quatuor
 pedes discernitur. Primū de angustiarū dicitur bestia
 rum. In tribulatione & angustia. Leo & catulus
 leonis. Iste leo ante quā interficeretur a xp̄o. plurimos
 coepit in p̄dam catulorum suorum. & negauit leon
 culis suis; uide hereticorum conuentacula & capros
 multos a leone non queres; Considera mortuos
 qui reliquerunt uitam. & ecclesias eorum non uocabis
 ouile pastoris. sed leonis speluncas. quas impleuit cada
 ueribus & sanguine mortuorum; At dauid posuisti
 tenebras & facta ē nox. in ipsa p̄transibunt omnes bes
 tiae siluæ. Catuli leonū rapere. & quaerere ad ō escā
 sibi; Difficile leo in die inuenit̄. sed semp̄ in noctibus
 circuit ut de ecclesia xp̄i rapiat. ut escis iuxta abba cuc
 satus dicitur electis; Deniq; iudas de uulū xp̄i fuit. &
 raptus a leone. suspendio suffragatus ē; Sic dille
 p̄pheta cui p̄cepit dñs. ne comederet panes in regio
 ne illa ubi uituli erant aurei & mentita religio.
 Quia comedit a leone percussus ē; Hieremias quoq; de
 peccatorib; loquitur; Percussit eos leo. de silua &
 lupus usq; ad domus dispersit eos. & pardus uigila
 uit sup̄ ciuitatib; eorum. Omnis qui ingrediuntur
 ex eis capiuntur. In quo anim adueste. q̄d nemo ca
 piatur. nisi quidē ciuitatib; dis fuerit egressus;
 In quarto & iam regnorū libro habitantes in urbib;

7. satellitib;
 uidelicet
 demonibus.

7

sanctarum. & nescientes iudicium dñi terrae. interficiebant
aleonib; donec didicerunt colere dñm. & aleonib; libe-
ratisunt. Quod cumq; abestus captū ē. in dñi sacrificiis
non offerri. & propheta dicit. immundū & captum
abestia non ē. ingressum in os meum. Interfectus est
ergo leo. & falsis dogmatib; confutatus. De comedente
exiit esca. & de forte egressum ē. dulce. / Ecce ego ad
te dicit dñs exercituum. & succendā usq; ad fumum
quadrigas eius. & catulos tuos comedit gladius. &
ex terminabo de terra predatā. & non audientur
ultra uox nuntiorū tuorum. Lxx. Ecce ego ad te
dicit dñs omnipotens. & succendā in fumū multitudinē
tuā. & leonib; tuos comedit gladius. & auferam
de terra p̄dām tuam. & non audientur ultra operatua.
Omniaue uniuersa quae dicta sunt me auctore patie-
ris. Ego dñs succendā usq; ad fumū & consumptionē
currus tuos. & nobiles quosq; atq; subregulos gladio
faciam deuorari. Nequaquā terrā ultra uastabis.
Nec tributa exiges. nec audient p̄ prouintias emissarii
tui; siue non audiant angelos qui p̄sides tui sunt p̄ te
deinceps deprecantes. sed & ad mundū haec ipsa dicun-
tur. in quo ē. multitudo quae per latam & spaciosam
uiam pergit ad mortem. quam comminatur dñs
igni succensā fumo suae malitiae suffocari. & uan-
tate eius nimis. leonib; quoq; comedit gladius. uuent
sermo dñi. & acutus. & ex omni parte limatus. Nec
non pollicetur auferre se de terra p̄dām ei. ut nemo

Obhanc uer-
sionem

hab. uer.

id est
u. d. h. u. u.
u. d. h. u. u.

exiude capiatur inminue. & quasi clementer tolle ma
 la opera & conprimit ne uox & sonitus eorum ultra
 possit audire. Unde ait. & non audient ultra operatua;
 Uae ciuitas sanguinum. uniuersa mendacii delaceratio s heb us.
 ne plena non recedit a terapina. uox flagelli & uox
 impulsus rotae. & equi frementis. & quadrigae feruentis.
 equitis ascendentis. & micantis gladii. & fulgorantis
 haste. & multitudines infectae. & grauis ruinae. nec e.
 finis cadauerum. & corruent in corporib; suis. ppter
 multitudinem fornicationu meretricis speciose & grate
 & habentes maleficia. que uendit gentes in fornicati
 onib; suis. & familias in maleficiis suis. **LXX.** O ciuitas
 sanguinu tota mendax iniquitate plena non contrecta
 bitur uenatio. uox flagellorum. & uox cominationis
 rotarum. & equi psequentis. & currus feruentis. equi
 tis ascendentis. & splendentis gladii. & fulgentium
 armorum. & multitudinis uulneratoru. & grauis
 ruinae. & non erit finis gentib; eius. & infirmabit in
 corporib; eorum a multitudine fornicationis mere
 trix speciosa & grata. **Dux maleficoru** que uendi
 dit gentes in fornicatione sua. & trib; in maleficiis
 suis. ubi nos posuimus laceratione plena. **in heb eo**
 habet pherecomaleh. quod interpretatur e. **equila**
ezay ^m **xeni enoy. naphic**. Idem ex ceruicatione plena.
sim machus ^m **xnotoac. naphic**. quod possumus
 dicere crudelitate uel odio in ueritate plena;
 In altera eius editione **lum in** repperi. **neao kniac**

ΠΑΡΡΗΣΙ Idē sectionib; carnum & frustis p mem bne
 concisis; Deniq; statim subiecit ubi indesinens p dā ē;
 Porro hebreos pherep. Non ex ceruicatione p qua in
 aquile editione repperimus. XXI XENICNON. sed gu-
 bernaculū. Idē אֶן־חֵנִיכֹן. Interpretatus ē; ut osten-
 deret urbē fuisse regalem & uelut in nauī cunctarū
 gentium tenuisse gubernaculū; Describit autē poten-
 tia eius; & sublamentatione crudelitatis arguitur.
 Ue ciuitas sanguinum in qua nulla ueritas sed omne
 mendacium. plena rapina & laceratione p dā rū. Uox
 flagelli. crudelis semp & seuentis imperii; & uox impe-
 tus rotę; Uocę p sonitū accipiam; rotam feruentem
 p diuersa discursum; & equi frementis. & quadrigę fer-
 uentis. subaudit in omib; uox; Tam pulchre autē
 iuxta hebricum & picturę similis ad proelium se
 preparantē exercitus descriptio ē; ut omnis sermo
 meus uilior sit; Nam quod ait. & grauis ruine. Nec
 ē finis cadauerum de aduersariis intellegamus q̄
 ab eis sunt infecti & corruent in corporib; suis. uel
 cadent in sua multitudine. dum a se inuicē consti-
 pantur uel in cadauerib; corruent infectorum.
 Ait uero enim. & suis & eorum. utrumq; significat;
 prop̄ multitudinē inquit fornicationū meretricis;
 quę cum multis gentib; fornicata ē; & totius orbis
 quem subiecerat sibi colebat idola speciose & grate.
 & habentes ma Magos leficia. Magos signi-
 ficat. quę uendunt se d gentes in fornicationib;

suis & familias in maleficis suis, Idē quae in cunctis
 gentibus habuit potestatem; Haec denique sint dicta
 simpliciter. Ceterum si rationabilitē p̄p pulchritudi
 nis nomen mundū intelleximus Niniven recte mun
 dus qui in malo positus ē. propter multitudinē sagitta
 riorum & eorum qui uelut gladius linguis suis homines
 interficiunt ciuitas sanguinū dicta ē; unde & conse
 quentē totamendax quod ad pueritatē doctrinarum
 refertur non habente sermone dñi. ubi caput in ea re
 clinet. cū peruersa dogmata cuncta possideant non
 est qui intellegat. aut requirat dñm. Omnes declina
 uerunt simul in utiliter factisunt. Non ē. qui faciat bonū.
 non est usque ad unum; Quae quamquā & nunc ex
 parte fiunt. tamen magis in consumatione complent.
 quando multiplicata iniquitate refrigescit & caritas
 multorum; Quam capiunt anebroth gigante. &
 uenatore seuisimo. qui aduersum dñm superbiens
 plures de sal tu eius pedibus inhecut. Cuius ad huc
 tabitur a multis preda siue uenatio; multos enim
 habet satellites. & secum pariter uenatores qui in
 ei uenatione laetantur & captiuorū morte se iactant.
 Sed & uox flagellorum auditur in mundo. quia mul
 tae sunt tribulationes iustorum. quibus qui flagellant.
 clamitant. & dolores magnitudinē flebili uoce testan
 tur. Quando alios demone alios ira quae furori si
 milis ē. alios libidine. odio inuidia. superbia.
 corripuntur. Flagellum meum asyriorum reges

sonat; sed & in corporis malis. flagellum diaboli intelle-
gimus. De quo adiuistum dicitur. & flagellū non ad-
p̄p̄inquauit tabernaculo tuo; Si quando uideremus
hunc morbo regio computruisse. & super esse cadaueri
suo. Alium int̄cuti aqua. & tumentia nature corpore.
crescentibusq; membris. formā pristini hominis de-
crescere. quod nup̄ in excēera uidimus. illum pura
lentia quādam & uulnenti donna pul̄^{mo} egerere.
istum humore difficato & rinae amaritudine & uisice
tormenta sentire non dubitemus dicere uocem fla-
gellorum. ēē. niniue; Licet nonnulli. haec uel ex corrup-
to aere. uel ex starum & corporū diuersitate accēde-
re suspicentur; nos qui legimus & febrem increpitam.
& mulierē que p̄ xviii. annos a diabolo ligata fuerat
Dño medicante curatam sciamus. Haec om̄a flagella
niniue. unde sequitur; & uox cōmotionis rotarū; dum
huc atq; illuc genus rapiatur humanū. & in ceteris
p̄cuncta discursib; ubi periculum. ubi salus sit ignora-
mus. De quarta & in principio ezechielis scriptū ē.
& in p̄b̄no. Lxxvi. legimus. Uox tonitruū in uota.
Habēt autem niniue & equum p̄sequentiē. cuius hin-
nitus & ungula terram fodient. & pectus aestuant.
semper bella desiderat. loquente dño contra diabolu;
de longe odoratur bellum. cum saltu & clamore
non parcat fugientib; nec sinit abire terga aestua-
tes. sed p̄sequitur ut prosternat. interficiat. con-
culet & mludat. Est quoq; in niniue & uox quadri-

ge feruentes. quales puto habuisse pharaonē. quae ad nō
 submersae sunt; Ad hanc quadrigam quattuor iungunt²
 equi. Quattuor iunguntur ^{relicta} p̄urbationis. De quibus
 & philosophi disputant. & maro non tacet dicens. Hi
 cupiunt in dūnt q; dolent gaudent q; & haec his equis
 hac p̄urbatione genera quattuor quadriga nimue
 cuncta p̄turbat; sed & equitis ascendentes uox mea
 perfonat. qui arte quadam & giro p̄paratur ad bellū.
 non absq; periculo contra se pugnantis incidit. habet
 hi equi sermones gladium ex acutū cote dialectice.
 & rhorice astis oleo leuigatum. habet arma fulgen
 tia tūris figurante se satan in angelum lucis. Quae
 arma apostolice armaturae contraria sunt; Nec
 mirum si in nimue multitudo uulneratorū sit multi
 tudo ^{scilicet} sagittarum; & quomodo quattuor quibus pug
 namus & tegimur. Sunt scuta uirtutū prudentia
 iustitia. temperantia. fortitudo. Ita e contrario quat
 tuor uitia sunt. stultitia. iniquitas. luxoria. formido.
 quib; ab hoste p̄cutimur. & quorum singula pullulantur.
 habet in se ac multipliciter species sagittarum. quib; in
 feruntur uulnera; que nisi statim medicina curaue
 rit. fit grauis ruina; atq; utinā tanta essent in nimue
 uel leuiter uulnera & leuiter cadentes. quanti sunt
 pro ruina pondere usq; ad inferna dimersi. Nec ē.
 finis gentibus eius; malitiae finem non habet; & q̄n
 tae species peccatorum. tot gentes nimue quae infirma
 buntur in corporibus suis. a multitudine fornicationis;

R

R

R

R

Quod licet possit & de eis accipi. qui propter res ueneras
& iam corpore debilitati sunt. & cum perditione animae.
carnē quoque frangunt cui seruiunt. Tamē genter istę
de quibus dicimus. non cadunt iuxta hebraicū. nisi
in corporibus suis. & non offendunt ut interpretatus
ē. Simmachus. Nisi in cadaueribus mortuorum. quae
fornicationis multiplicatione prostrata sunt. In hoc
loco. Lxx. interpretes. cum secundum hebraicum
posuerimus. propter multiplicationē fornicationum
meretricis. quasi aliquid uoluerunt. ēē. principium.
ut dicerent. pro multitudine fornicationis. & hucusque
finita sententia. Postea inciperent. meretrix spe
ciosā & grata. dux maleficiorum. pro dux male
ficiorum. Aquila & Simmachus transtulerunt.
habens maleficiae. Nec mirabitur nimis scotoz
ē. gratissimā qui tanta hominū multitudinē cum
ea uiderit fornicari. & maleficus illius & quibusdā
cantiomb; ad hā morē eius pene cunctos trahit.
Haec uendit genter in fornicationibus suis. quae
tollunt membra xpi. & faciunt membra meretri
cis. & trib; in maleficus suis. facit enī amare eas.
quae odire debuerant. & detestari. quae amare de
beant. & cum decepte ruerint. Iuxta illud quod
scriptum ē. Corrumunt mores bonos confa
bulationes pessime. & iam alios malefica arte
subplantant. legi in scripturis diuinis. In bonā
quoque parte maleficos. & malefici meretricis sa

pienter; sed ad hoc incantat talis maleficus ut mer & in
 cis niniue amore deuctus ad mentes retrahat sanitatē,

Ecce ego ad te dicit dñs exercituum. & reuelabo pu
 den datua in faciem tuam. & ostendam gentib; nudita
 tem tuam. & regnis ignominia tua. & proiciā sup te
 abominaciones. & contumelias te adficiam. & ponam
 te in exemplum. Lxx. Ecce ego ad te dicit dñs om̄ps.
 & discooperiam posteriora tua super faciem tuam. &
 ostendā gentibus confusionē tuā. & regnis ignomini
 am tuam. & proiciam sup te abominaciones secundū
 immunditias tuas. & ponā te in exemplum; quia uen
 didisti. Om̄nīe gentes in fornicationibus tuis. & fa
 milias in maleficiis tuis. & quasi publicū prostibulū
 cunctis deuariasti pedes tuos. propterea ego ipse
 ad te ueniam subuestendā. non mittā angelum. non
 credam alius iudiciū tuū. discooperiā pudenda tua in
 facie tua. ut quae prius non uidebāntur ante tuum ponan
 tur. aspectum; ostendam gentib; nuditatē tuā. &
 regnis ignominia tua. ut qui tecum fornicati sunt. ipsi te
 despiciant. irideant. contumelias adficiant. & eris
 in exemplum uniuersis uidentib;. Haec autē om̄a
 sub heta dora mulieres narrantur aduultere. quaecū
 fuerit dephensa. producitur in mediū. & ante oca
 los omnium depompatur; quod quidē p̄ translationem.
 & iam sup hierusalē plenissime in ezechiele pro
 pheta sermo disseruit; uerius tamen & uulgius
 dicuntur ad mundum. ad quem secundū pariter &

curandum. uerus medicus uenit ex celo. Ecce ego ad te
dicit dñs. omnipotens. quia omnipotens sum. Por
sum uniuersos sanare morbos. & quod alius impossi
bile. mihi possibile est. Reuelabo posteriora tua in
facie tua. Id ē. uisitates meas precepta atq; sermones
quae proiecisti post tergum tuum. Licet non merearis
faciam te uidere. ego enim mandauerā tibi deserto
ribus meis ut semp ante oculos ^{tuos} mouerentur
legati essent atq; penderent. Tu autem contempto
iubentis imperio. post tua ea uestigia reliquisti. at
non solum non faceres. sed ne dignus quidē uidere
quod iusseram. uel certe faciam te uidere & intelle
gere errores tuos. quos ante cecaueras & princeps
quereraris. et iustitias. Post haec & iam gentibus
quas uendidisti in fornicatione tua. ostendā nudita
tē tuā. ut nequaquam tui amore capiantur. sed ui
dentes sordidum & turpe corpus in domo secus. cui
primum supficie ducebantur. tecum desinant for
nicari. regnis quoq; quaesunt maiora quā gentes.
Ostendam ignominiam tuam. quā ut haberes ipsa
fecisti & proiciam sup te abominationē secundum
immunditias tuas. ut quomodo immunda es. sic
immunda uidearis. nec decipias plurimos qui tibi
ante cho^herenter unum tecum corpus efficiebant.
& ponam te in exemplū. ut similitudo formidante
poena similitudinē prohibeat delinquenti.

hōt uer

Et erit omnis qui uiderit te. resiliat. & dicit. uastata

est ninive. quis commouebit super te caput. unde queram
 consolationem tibi; In hebreo non habet caput sed nos
 adposuimus. ut sensus manifestior fieret; Denique sima
 chus ita interpretatus est. & omnis qui uiderit te. recedat
 a te & dicat. dissipata est ninive. quis lugebit cum ea;
 porro Ixx. Et erit omnis qui uiderit te. desce de
 a te. & dicat. miser anime quis gemitum tuum unde
 queram consolationem ^{illi.} aptantes corda; Quirunas
 uiderit ninive. & positam eam omnibus in exemplum
 & pauere & atque mirabitur. & dicat. dissipata est nin
 ue. quis commouebit super te caput? hoc quis dolebit
 super te. quis tuus esse poterit consolator; que quam diu
 potens fuisti. quasi crudelis domina non miseraris
 senis. nec paruulum respiciebas. nec preparasti luctus
 tui socium. que noluisti consortem habere regnandi.

Qui autem terrena contempnit & benefice ninive male
 ficia dispexerit. nec falsa pulchritudine eius fuerit
 inuolatus. cum omnem turpitudinem illius intromiserit
 uiderit. & coeperit odire te quod ceteri diligunt. refu
 giu ^{re} filii & ab eius uita Ixx. Dicitur. desce de qua
 diu enim terrena honoramus. & putamus esse subli
 mia. Uelut in quodam supbiae culmine sumus. &
 miramur pulchritudinem ninive; Cum autem consi
 derabimus naturam eius. & omnia corporalia bona quasi
 humilia dispexerimus. subiacentes non potentia
 manu dei. tunc miseremur ninuetis & omnia ter
 renalia bona digna planctu iudicabimus. Dicitur;

misera nimue quanti tuis laqueis intratis sunt. quan-
tos alligatos uinculis tener. Quis putas resili-
ate & descendit de supbia tua & temiseram iudica-
uit. Cum autem ait. quis n̄ tam p̄ impossibili
quam pro raro debemus accipere; ut sepe diximus.
Quis puta r̄ fidelis dispensator aut prudens. & quis
sapiens & intellegat haec. Et quis ascendat in mon-
tem dñi. Quis ergo gemat sup̄ nimue. quis pote-
rit inuenire qui hoc tabernaculo pregrauius
cum paulo dicat. Miser ego quis me liberabit de
corpore mortis huius. Uidemus cotidie sicui ui-
cina mors uenerit. & intellexerit se. uel febre.
uel uulnere. uel quolibet genere morborum de hoc
mundo subtrahi. pauere. trepidare. & toto corpore
tremescente. in nimue herere complexib; & spe-
ciosae meretricis corpore uix uelli; quod autem seq̄-
tur. Unde queram consolationē uel consolatorē
tibi. qui allidit corda adhuc; ex persona eius loqui-
tur. qui resiliat uel descendit animue. & dicat.
Misera nimue quis gemat eam. de con. fusa sc̄ti hui
conuersatione disputans. In quo nihil cuiquam
potest placere p̄p̄uum. Sed quod placuit. dis-
plicet. & quod displicerat. rursum placet; Quis
itaq; talis inuenire poterit consolator. Aut ita
dicam. scriptor linc̄or. & citharpedus. qui possit
dissonantes cordas eius in unā armoniam contra-
here. & uocalem in laudes dī efficere; contento

5 ferta. Tu queris tibi ut stes ab inimicis. Omnis munitio
5 nestuae ut fides quae grossos habent. Sic omnes fue
5 runt cadent in os comedentur / pro eo quod legitur
in Lxx. Aperta corda pars ammon. & ceteri in prae etes
transulerunt. Numquid meliores ab ammon. he
breus. qui me in scripturis erudiuit. Ita legi pos
se adseruit. Numquid meliores quam ^{no} ammon.
& ait. no. hebraice dici alexandriam populosa. siue
populorum. Ammon autem. multitudinem siue
populos. & ee ordinem lectionis. Numquid melio
res ab alexandria populosa. siue populorum. que
habitat in fluminibus. aqua circuitu eius. Non quod
eo tempore alexandria uocaretur. quippe que
longe post tempore ab alexandro magno mac. e
done nomen accepit. Sed quia sub nomine primo.
id est ^{no} sobrio. semper aegypti metropolis fuerit.
& abundantissima populis. Denique & hi qui res
gestas alexandri memoriae tradiderunt. princi
pem eam fuisse aegypti autumant. Sed & prophe
ta hieremias. ammon. siue. ^{no} alexandriam in
tellegens. in uisione contra aegyptum. Ad quam
dicit. uicula formosa aegyptus stimulator ab
aquilone uenit ei. Haec quoque manifestius ad
didit. Confusa e. filia aegypti. tradita e. in manu
aquilonis. ait dominus iustitum deus israel. Ecce ego
uiscabo sup ^{no} ammon. men. no. Id est sup ^{no} multum
de alexandria. Ammon enim ut diximus popu

los. mēn. prepositionem. de. significat; No. autem Ale
 xandriam; Et uisitabo inquit sup pharaonē & super
 egyptum & super deos eius: & super reges eius: & super
 pharaonem & super eos qui sperant in eo. Et dabo in
 manus querentium animas eorum. & in manus na
 & bucho dōsor regis babilonis: & in manus seruatorū ei;
 Dicitur itaque ad ninaen; Numquid populo si or. es.
 aut potentior alexandria? & describitur situs alexan
 driæ: quod super nilum & mare posita. Hinc inde
 aquis & fluminib; ambiatur. Aqua in circuitu eius
 cuius diuitiae mare. Aquae muri eius: hinc enim
 riuoli in delacum areotico. & alia parte mare em
 gatur. Quod autem ethiopia & egyptus & africa
 pro quo in hebreo. habe. ponitur. Part. & libies in
 presidio eius sint ipse situs prouinciarū & urber
 ostendit; & exigitur quam meus inquit propheta
 sermo describit. capiētur a rege babilonio. & item
 tuus atq; illius uastator erit; ^{que} iosephus quoque
 iudaice scriptor historiae in libris suis refert; paruuli
 eius diuidentur sorte uictorum. & potentissimi
 quādam principes captiui ducentur in catenis;
 Cum ergo haec passura sit alexandria: & tu omni tue
 de eodem bibes calice. & in hebriaberis. & consopita
 & iacens despiciaris. & in tantam uenies necessitate.
 ut ab babilonis. siue contra babilonios. ab inimicis
 tuis auxilium roges; Omnia firmamenta ^{tua} & mu
 ri in sublimē p̄iecijs; & altitudines turrium. quas

nunc inexpugnabiles putas. & uiri fortes bellatores
quetui primitiuis sic^o comparabuntur. Quae si con-
cuisse fuerint leui tactu. in or cadent deuorantis;
Nam quod apud. Lxx. legitur. apta siue conpone-
cordam. ad huc ad inueni dicitur; & e sensus; in
ordinatum & in conpositum tuum & in diuersa
dicrepitant in concordarum similitudinē apta in uie.
quia nihil tibi proderit species & magnitudo tua.
quae precipue habere te credis. nisi te aptaueris
ad canendum; Considera enim omnē partem
softis filiorum ammon. & quaecumq; estimantur
possidere bona. quomodo eos non defenderit
ne rent in captiuitatē. & ne paruuli eorū allide-
rentur in uis; quid eis profuerunt flumina
iuxta. quae posita ē urb s. ammon. quid exceptis flu-
minib; tanta puteorum & fontium multitudo.
incipiens a mari mortuo uallant regionem eius.
quid ei prebuere presidii & chiopia & egiptu quā-
dam federatio ei^z. quomodo ergo illam non iuuat
auxilium sociorum. Si nec tuus omnine fugien-
di finis erit. sed huc atq; illuc uastaberis; Quid
loquar de & chiopib; sed & de egiptiis. qui p̄sules
fuerunt filiorū ammon. cum & iam libies ei fue-
runt foederati; & haec igitur ducitur in captiui-
tatem. paruuli eius quia ingredi non ualebunt.
interficientur in uis ante parentum ora pros-
trata. & om̄es op̄ er eius softis auctorib; diuident.

quas

quim
vinciant

Nec quisquam de principibus evadet. quia ferro & conpedibus vincuntur; Et tu ergo. omnium in ebriaberis. & dives quaedam atque speciosa. quae tantos amatores habebas. despiciaris ab omnibus; & inimicis persequentibus; queres requiem & non invenies; Bellatores tui & universa auxilia praedestituta erunt. & sine ullo labore capientur. in similitudinem grossorum ficorum. quae concussae non in terram nec saltim parvis labor sit colligentium. sed statim in ortu devorantis cadunt; Haec dicta sunt tua praedestituta. Juxta Iuxta interpretes.

Semel enim propositum nobis est. & vulgatae editione sequi. Ne aliquam sardana pallorem reprehendendi occasionem praebuisse videamus; ceterum non satis mihi videtur congruere. exemplum eversionis niniue cum filio loth. qui vocantur *amman*. primum enim. *amman* dicitur & non *ammon*. Deinde *amman* quae nunc vocatur. *fila delphica* non est sita super flumina. Nec opes illius demari congregantur; quippe quae mediterranea sit. Nequaquam sunt muri eius. Nec habet & *hiopiam*. & *egyptum*. & *africam*. & *libies* foederatos. cum haec omnia & iuxta exemplum. & iuxta potentiam. & iuxta descriptionem loci & regionis. & amicorum gentium. magis alexandriae coaptanda sint; & numquam potentissima civitas niniue. minori *filadelphia* comparata audiret propheta. Numquid meliores; cui autem dicitur. Numquid meliores. ostenditur minor esse ea cui comparatur. &

74

non debere eam indigne ^{facere} facere sic apta sit. cum maior & fir-
mior & potentior tam natura loci quam uiris fortibus.
Ab eodem hoste sit superata; quia uero nimuen. & mun-
dum istum interpretati sumus. precipitur ei ut apte
& componat corda suas. & se ad lugubre carmen parat;
PARTENIM filiorum AMMON quem multo melior fuerat
quam ninuae. & habitauerat super flumina quia in erro-
re deprehensa. e. penas eam sui sceleris ppendisse. ac
primum iuxta historiam alexandrie dicendum. qd
AMMON interpretantur populi; & fit sensus iuxta leges
allegoriae. considera populus ecclesiae qui habitat
super omnes prophetas. & habet doctores in circuitu
suo. Cuius de uentre manant flumina. cuius intus
e. mare. a lectione quippe legitur quod sine ligno xpi ama-
ra est. in similitudine mirrae ad eius misterium pueni-
tur. quae ^{habet.} & Ethiopia in fortitudine. Ethiopia quippe
preuenit manus eius do. & aegyptum in qua dñs in
nube leui. & libies qui ante habitabant in arenis; &
postea facti sunt in auxilio eius. Et haec ergo si non
se adtenderit. & omni diligentia custodierit cor suum.
captiua ductur & planget filios suos; paruuli quo-
que eius qui adhuc in principis uiarum sunt. nec
ad medium itineris puenierunt. Elidentur in ipsi
principis suis. & hostes seuisissimi preclara quaeque
eius fortes sibi diuidere festinabunt; & optimates.
quos principes & ppositos ^{3e} intellegere possumus.
Unctos catenis & grauisimo conpedum pondere

p̄peditos. trahunt incaptiuitatē; Et tu ergo nimue.
 homines uidelicet infidelis. homines mundo peni-
 tus inherentes. Senti et supplicia & consopieris cali-
 cemeo. cum ille quoq; biberint quidem ex parte fuer.
 & suo uitio corruerunt. Et despicietis ame. & quae
 res finem incūtia & p̄turbationis quae te premunt.
 & nihilominus stationē & finē malorum repperire
 non poteris; Sed & om̄s uoluntates tuae & dulcedinis.
 & potentiae seculares. & dogmata. quae tibi uidebaris
 habere firmissima deuorabuntur a comedente.

De quo p̄ parabola. dicit samson. De comedente ex-
 iuit cibus. & de forte egressum ē. dulce; Tunc enī
 fortia quaeq; tux. & quae dulcis fructus spectantium
 oculis promittebant. ad primā arboris concussionē
 ruit in os. diaboli deuorantis. a quo semp̄ nimue
 tenta fuerit & possessa; Porro quod pretermisim.
 & non ē. finis fugē tuae. quae ad nimuen dicitur. & in
 terra quae de amnon scripta sunt positum ē; Qui
 datur extra ordinariē in alieno loco insertum. qua-
 si p̄ in ep̄b̄ā. referamus ad nimuen; ut sit ordo;
 Et tu inhebraaberis. & non est finis fugē tuae. & eris
 dirpecta. & cetera quae dicunt ad nimuen. & in-
 t̄pretabitur non ē. ^{finē} fugē nimue ad dō. quia semper
 profectum habeat infugendo. & numquā uellit
 consistere; secundum illud qd̄ sup̄ diximus; &
 ipsi fugientes non steterunt. & non erit qui respice-
 rit; Et dicimus. ideo scripturam sc̄am his difficul-

74
tatis; eē contextam: & maxime prophetas quibus enig-
matibus plenisunt: ut difficultatem sensum: Dificul-
tas quoque sermonis inuoluat; & non facile pateat scām
canibus: & margarite porcis: & profanis. scā scōrum;
Quod si uoluerimus: amman interpretari sup filius
loth. Dicamus: loth habuisse ex duabus; filios: duos
filios: moab & ammon. Quorum senior moab intē-
pretatur ex patre: siue aqua paterna; Junior autē
ammon. uel filius generis mei. uel populus noster;
Et arbitror quomodo qui ex iuda natus fuerat.
p̄p peccatum dicitur ad eum. semen chanaan & non
iuda. Et in ezechiele adhuc iusalē peccatrice. Ra-
dix tua & generatio tua de terra chanaan. Pater tuus
amorreus. mā tua cetha. Sic eos quicumque
fuerunt de priori populo. hoc ē. de iudeis: & de
iuniori. Idē denris: moabitas. & ammonitas. fi-
guraliter appellari; Et quia declinauerunt a patre
suo loth. quippe declinatio intēpretatur. poene
subiciendos. & passuros omnia q̄s sup̄ exposuim;
Si autem ab his qui scī quāndā fuerunt dī seueritas
incipit: & illa que habitabat intē flumina gehen-
ne igni purgabitur. Quanto magis nimue que
ante non habuit legem. nec recepit iugum p̄cepto-
rum dī. propt̄ sup̄biam suam ad extremum in os
conruē & deuorantur. Ecce populus tuus muli-
eres in medio tui: inimici tui adaptione panden-
tur. Postquam: deuorabit ignis uectes tuos. Aquā

hebraic

propter obsidione hauritibi: & ex tunc muntiones
 tuas: intra in lutum & calca subigens. tenelaterem:
 ibi comedet te ignis: peribis gladio: deuorabit te bru
 chus: Congregare utbruchus. multiplicare utlocusta:
 plures fecisti negotiationestuas quam stelle sunt celi:
 Bru chus expansus. e. & auolauit. custode tuu quasi
 locusta: & paruulituu quasi locuste locustarum. que
 considunt in sepib; conuet. in die frigoris: Lxx.
 Ecce populus quasi mu. tior ueres in te inimicistuis
 Ap. riendo aperientur porte terre tue: & comedet
 ignis uectestuos: aquam obsidionis hauritibi. optane
 muntiones tuas: ingredere lutum. & conculcare in
 paleis. optane sup laterem: ibi comedet te ignis. dir
 p. det te gladius: & comedet te quasi locuste. ad gra
 uaueris quasibruchus. multiplicare utbruchus:
 Multiplicasti negotiationestuas sicut stellas celi;
 Adhuc admiuen textur dicentis eloquium; Non
 mirum si fortes & pugnatorestui in similitudine
 grossorum ficus statim decidant in os. deuorantis.
 cum populus tuus effeminatus sit & resistere
 nequeat; Pandentur ergo portetue. & patebit
 ciuitas hostib; robustissimos uectes quib; clauderant
 portet consumit ignis: hauri igitur aquam & cura
 ne puteus desit obses se muntiores; Lateres confin
 ge. ut in rupta murorum seruet: ppe est enim
 obsidio. & cum haec omnia feceris. quasi abrucho hu
 mur: ita a gladio deuoraberis; sed cum multiplicata

paleis

fuerit utbruchus. & locusta in unum pariter congregata
& congregaberis sicut astra celi diuitias tuas. Sicut lo-
custe &bruchus & parua genimina locustarum quae
uocantur atelebus. sole incalescente auolant. Nec rep-
periuntur. sicut tu dispergeris & fugies; Naturae enim
haec locustarum est. ut in frigore torpentes. per calorem
uolitent; Porro atelebus quem significantius. comer-
torem. interpretatus est aqua p. aquila parua locusta
e. in locustam &bruchus me. & modicis pennis rep-
tant potius quam uolant. semperq; subsiliens. & hanc
causam. ubicumq; orta fuerit usque ^{ad} puluere cuncta con-
sumit; quia do nec crescant pennae abire non potest;
Haec iuxta hebraicum. pro faciliore lectoris intelligentia.
Iuxta scripturae calcans uestigia manifestius explanaui.
Dicam autem & iuxta LXX. ceptam. populus tuus. sequens
primum breuiter. Idem quasi in epistola. & postea latius
differens; Populus tuus. omnium homines uidelicet
seculares qui proprie populus uocantur urbis assyrie.
Ita passionibus eneruati sunt. & uitae elanguerunt. ut
inbecillitati mulierum conparetur. Nihil enim in
anima^{bi} suis forte. nihil robustum possidentibus; & uiri-
le; unde inimici prevalentes aduersum eos. Apparu-
erunt omnes sensus eorum. & per corporales ianuas
introgressi sunt. & signant. sensus corporum. ostia ni-
muetice tria appellantur. Habent autem ex prima
di conditione. & iam hi qui se uitae manciparunt. oc-
casionem cognoscendi deum quasi robustissimos uictes.

quibus opilent & claudant portas sensuum; sed & ipsos
 consumat ignis. quia sagittis ē uallatus ardentibus; Quam
 obrem dicitur adnimumen; haurit tibi aquam. & aspār
 gite sermonem. atq; rationem. & occasionibus intellegendi
 dñi. exercendorumq; uisutum quae insitesunt. Abute
 re ad preliandum; Uerum tu desolutis manibus. id est
 operibus uoluptatis. quicquid in te habueras roboris p
 didisti; Quam obrem. conuertere & age penitentiam.
 & rursum abstrae munitiones tuas; & quia semel in
 gressa es lutum. & clausa es corpore. quod quasi terra
 & paleis & aqua. ita carnibus. sanguine uenis. neruis. ossibusq;
 quae compactam ē. sustine iniuriam. & necessitates cor
 poris. & conculcare ab inimicis. & omnia ad conficiendam
 carnem quae penitentia digna sunt patere; Semel enim
 adsumens lutum & paleas. & in manibus huius sceleris negotiis
 inuoluta. debes p iniuriam sponte calcari. & tamen no
 li salutem penitus desperare; Esto cum fidentis & cor
 pus id est latus tuum p adsumptum sermonem.
 quasi aquam in seruitute redige. & subice tibi ut domi
 neris lateretuo; Alioquin. nisi hoc feceris. uiuax te
 postea flamma consumat. uel in poena p gehennam.
 uel ardentibus inimici iaculis suscitata; & non solum
 igni uastaberis. sed gladius quoq; comedat. quasi lo
 custa tū uirentia; & hoc patieris si non fueris sup
 lateretuo. quā pondere p gnuata. & omnē p dens uo
 latum. tota deturberis. sicut bruchus repente in tēnū
 cadat. cum lasso uolatu ut tū ire non qui uerit;

puulatum

14
Habeo itaque uirtutes tam innumerabiles ut bruchus:
ne ita pondere tuo ad terram detraheris ut bruchus:
quae uniuersa perpessa es; quoniam multiplicasti tibi di-
uitias & negotiationes diuersorum dogmatum. pu-
tant eos clariore esse stellis & magis fulgere quam
caeli sidera; Haec ut dixi ad comprehendendum sen-
sum a nobis dicta sunt. b. reuiter. nunc ad exordi-
um capituli reuertentes. singula ut possumus ex-
plicemus; Quis non dicat speciosam nimiam animam
natura pulchram. luxuria & uoluptatibus huius
seculi delincentiam. in muliebres delicias puenisse. & ui-
rilitate perditae languisse in feminam. Si enim iusti
anima imperfectum uirum ueniens. & conditionis
suae seruans rigorem. Adherensque domino unus cum
eo efficitur spiritus. Cur non e contrario anima quae
amat mundum unum cum mundo fixa. & in molli-
ciem redacta feminam. uirilem perdidit rigorem.
Ego puto ob hanc causam in exodo precipere pha-
raonem. & omne masculinum quod natus est
hebraeis. mittatur in fluuium. & omne feminum
uiuificetur; Neque enim poterat rex aegyptius
quid dicit alibi. mea sunt flumina & ego feci ea.
Quicquam aliud nisi hoc iubere. ut quodcumque est
hebraeorum. & eorum qui per seculum istum transeunt for-
te & uirile mittatur in aquas. & fluentia eorum
deferantur in mare; Et e contrario. quicquid mol-
le. feminum. & formosum. uideatur in seculo. hoc ui-

uificetur. adolescat & generet; simulq; considera
 quod aegyptius imperator uiros hebreorum non
 potuit occidere. nec eos qui iam egressi sunt de infantia
 sed quorum *mas* adhuc tenera est & molle corpus. &
 perfectus incipiens. scit non posse nutrire feminas.
 nisi inperfecti fuerint masculi. Uult itaq; in hebreis
 quicquid forte est & uirile. hoc gurgite sui fluminis
 suffocare. atq; femineae sunt. liberius sola succrescant;
 Quod autem sequitur. inimici tui a pertione aperi
 entur. postea terrae tuae. intellegere poteris. Ad su
 mens de hieremia testimonium in quo scriptum est.
 Ascendit mors per fenestras uirum; Quod q; per hieremia
 in fenestris. hic in postis adseret demonstrari.
 Et tates ipsas ad sensus referes; sciens enim sermo diui
 nus duplex est. sensus. ad distinctionem malorum
 sensuum. In pro uerbis ait. sensum diuinum inueni
 es; sensum autem hic non accipias per animo mente
 quae graece dicitur *νοῦς* sed pro *αισθησι*. a qua
 & quinque sensus nuncupati sunt. uisus. odoratus.
 gustus. tactus. auditus; Postea itaq; terreni ueni
 corporales sensus intelleguntur; Postea autem
 hierusalem celestis. omnis sensus diuinus. & de
 supernis ueniens; has postas nimue. aperit populus
 eius. puerum & auditum. & omnes reliquos sensus.
 quasi per lxtam & spatiosam uiam quae ducit ad
 mortem. Corporales quaerens corpore uolupta
 tes. quibus claudunt homines di postas suas; Ob du

ranter aures ne audiant iudicium sanguinis; cluden-
ter oculos ne uideant iniquitate; Obscurantes na-
res ne uingenta prima in effeminatione anime sue
odores suscipiant; Claudentes or̄ gulae & uentre
auido; & tactu molli retrahentes manus suas ne ad
libidinem uenter exestuant. infemineos Ardentem
animam cogat amplexus; Qui autem homines di-
sunt. aperunt sensus suos. Id est portas caelestis he-
rusalem. ut ad eos ingredatur sermo di; Maloru
portarum. illud exemplum e; Qui ex altis me depor-
tas mortis; bonarum hoc; Ut ad nuntiam om̄s pre-
dicationes tuas in portas filiesion; Quando uideris
amatorē uoluntatum. magis quam amatorē di. &
luxoriam dicitur; statim de eo dicitur. Inimicis suis.
aperuit portas terrae suae; Non enim amicis anime
sue. sed inimicis aperuit portas terrae nimue.
Quod si & hi qui principes putantur in populo eam
fecerunt. De his quoq; dicere non timebis; Duces po-
puli mei. de domo dilitiarum suarum eieci sunt; Si
autem uideris eos uoluptatib; & hinc inde eminente
luxoria p̄peditos. nullam habere misericordiam
in pauperem. nec de populo di. ee sollicitos. Ab tabis
eos quod sequitur; quid dormiunt suplectos eburne-
os. & fluunt uoluptate in struas suis. Qui comedunt
edos de gregebus. & uitulos lactantes de armentis. qui
bibunt difficutum uinum. & primis unguentis de-
libuta sunt. & non patiebantur quicquam p̄ contri-

tionem Joseph; porro quod dicitur: comedet ignis
 ueter tuos: huiuscemodi est; siquid naturales boni in
 animata uidebantur esse. quod in similitudine ueteri
 um hostes qui postas sensuum tuorum conabantur in
 rumpere. prohibere posse & repellere. hoc babilomo
 ignis succensum est; nec non aqua munitiois ad tunc he
 tibi; De sermone dei dicitur. ut circumde sibi quasi mu
 rum firmissimum scripturarum doctrinam atque rationem.
 Ne ad interiorum eius possit hostis intrumpere; Obane
 inquit munitioes tuas: quicquid habes in te per
 natum bonum. & optimi conditoris in te seruat exordi
 um: Hoc infelix anima nimue. in defensionem tuam tene.
 nec patiaris de principali cordis effluere; Quod autem
 per haec additur. incidem lutum & conculeare in paleis.
 Alius forsitan estum & dici de anima quae in fixa in luto
 corporis. & paleis huius mundi uacuis scilicet & cadu
 cis tota se uersans. conculeatur ad demonibus; Mibi autem
 uidetur ad eum dici. sustine temptationes in iu
 rias quibus tradita es: poenas quas merito tuo pateris.
 quia superuacua huius mundi & fivgilia gradieris ne
 gotia. scias te remedio sustinere; Sitam obtinueris
 super laterem & carnalem animae imperio subiugaris.
 Denique sequitur; Ibi comedet te ignis; si non fueris super
 laterem: & dominationem non habueris in carne. sed
 manseris in laterem. & amaueris paleas. & in carne
 iuxta carnem uixeris: non solum ardentia inimici
 iacula in te uorabunt: sed & gladius eius in te fiet.

Et in similitudine locustarum. quicquid in te uires
uidebatur. & naturae bono sponte germinans. aua-
ro dente consumit. Et quasi bruchus uolat & pedito
& grauatus pondere suo. Ita & tu grauata onere pec-
catorum de traheris in terram. Igitur ne alia & tan-
ta patiaris. multiplicare ut bruchus. & quantum ille
habet numerum. tantis tu habeo iustitias. Qui
enim multiplicasti negotiationes tuas. & omni gene-
re quasi caelestia cuperes possidere. per fas & ne-
fas. Perturas tibi diuitias congregasti. debes mul-
titudine peccatorum. multitudinem exequare uir-
tutum. supra iuxta hebraicum usque ad illum locum
ueneram. Sol ortus est. & uolauerunt. & non est
cognitus locus eorum ubi fuerint. Et quid mihi
uideatur. in contextu ipsius sermones dixi. nunc
quia LXX. proprius sensus uidentur habere princi-
pium. posito eorum testimonio. coepte explanatio-
nis ordinem sequar. Bruchus inruit. & uolauit
& siluit quasi xellebus commixtus tuus. sicut lo-
custa quae ascendit super sepe in die gelu. sol
ortus est. & exiit & non cognouit locum suum.
Uideatur mihi multitudo nimis absque rectore sine
ordine hic inde commixta. & quaecumque impetrata
erit ruenit bruchus comparari paruo animali &
innumerable. & quomodum qui de leuare se uide-
atur a terra. sed alius qui grece dicitur *εὐναστός*.
& latine translatus est in commixtum. Quenot pos

COMMIXTUS

R. quocumque

sumus uulgaris ignobile. & de diuersis gentibus
hinc inde populum congregatum intellegere. idē
non ciues sed peregrinos. Unde & populus isrl qui
egrediebatur ex egipto πολὺν ἐξ ἡμιχθόνων. hoc ē
egiptiorum & ethiopum & uariarum gentium ha
buisse narratur; Et hic ergo ut ita dicam mixta
us. ninive. confectus exiliētia a tellebo & locuste.
quae in die frigoris eo quod uolare non possit resi
det in sepe. & postea otto sole. & illius ardore cale
facta exiliat. & ad alias regiones euolans. nequaquam
meminerit sepi. in qua tempore frigoris sederat.

Haec ita παρὰ τὴν ἰστορίαν. ut ipse propheta sermo facilius
possit intellegere dicta sint; ceterum. dubitare non po
teris. multitudinē hominū quae per latā uiam p̄gens
uerſatur in mundo. bruchum dicere. cum uideris
eos totos terrae deditos sententiae. leuitate huc
illuc q; discurrere. & ad sublimiora uolare non pos
se. Certe romā & constantino polim cum prio
ri nomine. in opiam pristinā conmutantē; Uide
alexandriā aegipti caput. & cum fuerit uel pro
annonae penuria. uel quod pudori sit & robore.
p̄ aurigas. & mimos. & histriones seditio concitata.
ruere populum in similitudinē bruchi. & totum
uitas inherentē. leuitate sua & p̄ momenta muta
tione sententiae. huc illucq; uolitare. tunc uere
poteris dicere. bruchus imp̄ u habitat & uolabit;
Porro quod sequitur. exiliuit a tellebus. & misticius

tuus quasi locusta. Mixtitiō puto in hoc differre a
brucho. quodbruchus imperitae & innumerabili
multitudini comparatur; Mixtitius autem decunctis
gentib; hinc inde collectus; Et quomodo alii sunt
inurbibus ciues. alii peregrini quib; placet habita
re in urbe non sua. sic mixtitiū puto qui habitet in
niniue. eos esse qui uidentur sibi iuxta opinionem
suam aliqua sequi dogmata ueritatis; Quin eo melio
res eēt bruchus quodbruchus. Nihil aliud faciat.
nisi semp̄ in terra sit. & absque alio cibo & uentre ser
uiat; Attelib; autē saltem modicis adsumat alas.
& cum in alto uolare non possit. tamen exilire ni
tatur. & tandem pueniens in locustam. uolitat qui
dem. sed non e. perperam uolatus eius; Deficientib;
enim pinnolis & contractis frigore. Quam locusta con
sedit. non in frugifera arbore & in uentibus foliis. sed
in sepe sentibus uirgulis que contexta siue in maceria
fortuitū hinc inde lapide composita; Considerem
sapientes græciae & egiptiorū atq; persarū in dorūq;
que gemino sofistas. & samaritanas. & uarias inter ipsos
sententias. & iudeos. & phariseos que eorum & saduceos.
& hæc ecclesiae multiplices hereses. & uidebimus
atellebum a terra se paululum subleuauit. & locustā
uolantem quidem. sed non pleno cursu; & quia non
habet calorem solis iustitiae ^{red.} frigentē in dñm caritatem.
Sedere in spinosis sepibus; Omnia enim dogmata eorū
cōfringant. & uolare non possint. sedem sibi & re

qui em int̄ aristotelis & crisostomi spinas repperunt;
 Inde conomius profest; quod natum ē. non fuit ante
 quam nasceretur; Indemancheus ut dī a, conditi
 onem malorum liberet; alterum mali inducet aucto
 rem; Inde nouatus subtrahet ueniam ut tollat pae
 nitentiam; & ut simul breui cuncta sermone concludat.
 De illis fontib; uniuersa dogmata argumentationū suarū
 riuulos trahunt. Itaut loca quoq; ipsa de quib; argu
 menta sumuntur. tota sup̄ scripserunt; Haec igit̄
 locusta quae nunc sedet in sepibus. cum iudicii tempus
 aduenerit. & mundus ad ortum solis incaluerit.

Dimittet sedem. & loca sua quibus tempore frigoris in
 herbat. & ad meliorem conuertat. prioris sedis non recor
 dabitur; Quod autē generalit̄ de iudicii tempore di
 ximus. & nunc ex parte intellegi potest; ut per eruditos
 & doctos uiros. huiusmodi locustis solis iustitiae lu
 men oriatur. & relinquentes spinas suas. in purum &
 liberum transeant uolatum; Dormitauerunt pasto
 restui rex asur. sepelientur princeps tui. dispersus
 ē populus tuus super montes. & non ē. qui congregat.
 non ē. obscurae contritionis tua. pessima est plaga tua.

shob uer

Omnes qui audierunt auditionē tuā. conpresserunt
 manum super te. quia sup̄ quem non transiuit malitia
 tua semper. Ixx. uelis dormitauerunt pastorestui
 rex asur. consopiuit fortes tuos. habit populus tuus
 super montes. & non erit qui susciperet. non ē. sani
 tas contritionis tuae. tunc & plaga tua. omnes qui audierunt

nuntium tuum plaudent manib; quia super quem
non inturuit malitia tua semper. Non mirum est
si dormitauer^t pastores tui. O rex Assur qui domina-
tus esⁱⁿ nimue. & sepeliuntur uel uigentur principes
tui regali scilicet & omnium gentium duces qui
tibi antea seruebant. Cum populus tuus mulie-
res fuerint in medio ciuitatis tuae. & inimici tui
ap^{te} sunt pot^{te} eius. Et omnis multitudo super mu-
rum sedens locustae sit comparata; Quae quasi in
luciscente sole sic ad aduentum nabuchodono: sor-
fugerit de propugnaculis. & inimicis terga uertit.
Nec inuentus est locus eius; in toto itaq; do. q^o populum
eius uastaueras O Assur. & sublimaueras usq; in celum
nidum tuum. Unde & magnus sensus diceris: dis-
tracta est ciuitas tua. & cunctis principib; interfectis.
qui resistere poterant aduersariis. Reliquus popu-
lus tuus in bellis & ignobilis dispersus in montib; est.
& Nemo de ductib; inueniri potest qui congreget
eos. & de collectis rursus cogat exercitum; non est obs-
curum uulnus tuum. nec tales plage quae medici pos-
sint curari manu; Omnes qui in inueni subrita & Assu-
rium regem superatum audierint. & potentissimam
urbem. & regem dominatorem quandam urbis
uulneratum. & iacere seminecem. & in suo sanguine
uolutari. uel stupebant propter rei magnitudinem.
& insperatum nuntium. & conprimunt manus suas.
uel certe pro magnitudine gaudii. Insultantes tibi

ad plaudent manib; & quodam gaudu strepitu con-
 crepabunt; Nullus enim est qui possit super te dolore
 & uersione & uulneretuo & tonare lacrimas: quia
 nullus est super quem malitia tua non semper transi-
 erit; & pulchre transierit; Non enim potest ma-
 litia regis assyrii in hostibus eius iugiter permanere;
 Huc usque historiae ordo sit textus; Debemus autem
 & iuxta hebraicū uitequam editionē. Ixx. dissera-
 mus: In illis enim longe alius & diuersus ē. sensus:
 Paululū ab ^{istama} bestia in sublime conscendere: & docere
 quod in ultima propheta naum: apostrofe. ad diabo-
 lum fiat: sensum magnū principē assyriorum: qui
 quondā gloriabundus dixerit: fortitudinē faciam &
 sapientia intellectus. auferam terminos gentium & ui-
 res eorum depascam: & cum mouebo ciuitates quae
 habitantur & dica tur ei; O lucifer qui mane ori-
 ebans. qui mittebas igniculos tuos ad cunctas gentes.
 quomodo cecidisti & in terram contritus es: Distruc-
 ta ē nimis ciuitas tua speciosa & potens. in qua
 tantum tibi imperium presumebas. ut filio quoq;
 dī auderes dicere. Haec omnia tradita sunt mihi.
 si prociens adoraueris me. dabo ea tibi; Dormi-
 tauerunt regū & pastores tui. qui non pasciebant homi-
 nes in salutem. sed uidebant eos in infectione tuae
 ut saginatis hostias deuorares; Omnes populus
 tuus & turba ^{ar} populorum quae te quondā
 colebat. deseruit te & urbē tuā & confugit ad mon-

12
13
14
15

tes. & se sub apostolorum xpi atq; doctorum lictibus
conlocavit. Et interim nullus ducum tuorum. e.
quiturba quindam tua ad seruuoc. plagata & uuln.
tuum. toto orbe psonuit; omnes insultauerunt tibi.
quitua quindam fuerant subplantatione decepti;
Aut nullus enim. aut rarus. e. quem non tu aliquando de
ceperis. & per quem non transierit malitia tua; Et no
tandum. quod in quocumq; steterit malitia diaboli. non
possit insultare ruine eius & uulnere. cum sit depas
torib; & populo regis asyrii; sed in quocumq; transierit.
ille insultet ei. & bonis operib; atq; directis. quasi ma
nu^{su} p eum concrep. & congrue iuxta hebraicu. quod
adhuc usq; demundi ruina dictum. e. nouissime de
ipsius quoq; diaboli qui princeps mundi fuit. Mun
dus in maligno positus. e. plaga & uulnere plicatur;
Apud Ixx. autē adhuc ^{ad} ~~cruminatione~~ idē admixtū
mundi dicitur. quod pastores eius dormierint. Et ut
dormirent. a rege sint asyrio cōsopiti. atq; ita ut dum
apud eos describitur. Quid asyrius malteror exereu
erit. & nan. quid ipse patiat. De diaboli uulnere
& plaga & interfectione sit tacitum; Ut itaq; eis.
qui p uersarum doctrinarum magistri sunt inuine;
& congrue ad eos dicitur; Dormitauer pastores tui;
dederunt enim somnū oculis suis & palpebris suis
dormitationē. & propterea n̄ inuenierunt locū dño
tabernaculum dō iacob. Nec auclerunt de cōtra
idē de frugifera ecclesia. neq; inuenerunt eum in con

Rx

Rx

densis silustium; Non solum autē pastoris mixtici
 huius & locustę quę imminente gl'ie sed & sepib;
 dormitauerunt; sed a rege quoq; s' asyrio consopiti;
 Sic enim rex asyrius non posse se oues decipere. nisi
 pastores ante consopierit. Semp diabolus studium. ē
 uigilantes animas consopire; Deniq; & in passione
 dñi. apostolorum oculis graui sopore premit; Quos
 saluator suscitans ait; Uigilate & orate ne intratis
 in temptationē; Et rursum. quod uobis dico. omnib;
 dico. Uigilate; & quia semp non cessat consopere ui
 gilantes. quoscumq; ille decipere. & quasi suau & p
 nitioso carmine serenarū inlexerit ad dormiendū.
 excitat sermo diuinus & dicit. Surge qui dormis &
 eleuare. & in luminabit te xpi; In aduentu ergo xpi.
 & sermonis di. & doctrine ecclesiastice. & consummati
 onis nimie speciosissime quādam meretricis. eleua
 bitur & propembit populus. qui sub magistri uite
 fuerat consopit; Et ibit ad montes scripturarū.
 ibiq; inuenit montes moysen & hiesu naue; Montes
 prophetas; Montes noui testamenti. apostolos &
 euangelistas; Et cum ad tales montes confugerit.
 & in huius cenocho montium fuerit lectione uersatus.
 si non inuenierit que eum doceat. messis enim multa.
 operari pauci; Tunc & illius studium conproba
 bitur qui confugerit ad montes. & magistrorum
 discordia coarguetur; in fest enim; & non erat qui sus
 cipere. Sequitur. Non ē. sanitas conditionitue.

tum & plagatus; propterea mixtius nuntius sana-
ri non potest: quia superbiam non deponit: & recens
semper uulnus est: & cotidie diabolo se uente percutitur;
Et post haec omnia: non est sanitas contritioni eius;
Licet enim sibi sanus esse uideatur: tamen anima eius
fracta est: & contrita percutiente de super malleo totius
terrae: & non sanatur: quia semper erecta est. Si autem
humilietur: & se christo subiciat: cor contritum & humi-
liatum deo non despicit: & sacrificium deo spiritus contri-
bulatus: in fine ponitur. Omnes qui audierunt
nuntium tuum: plaudent manibus super te. Super
quem enim non intravit malitia tua semper: cum ce-
peris. ὁ κύριος sub plura sustinere: omnes qui audi-
erunt nuntium: consono crepitu & uocali: ut ita
dicam operum sono atque concentu: insultabunt tibi
atque gaudebunt. Nullus enim est: aut certe rarus:
in quem non intravit: siue super uenerit malitia tua semper;
Si enim κύριος urbis niniue: pastores habet & fortes:
& omnis falsa doctrina & mendax opinatio scientiae:
κύριος uenit: timendus est: ne forte nullus sit
super quem non malitia κύριος uenerit: & diligen-
ter observa: quia non dixerit: in quem non intrauit
malitia tua κύριος sed in quem non sepe uenerit;
sepe enim nobis falsorum dogmatum iacula superue-
niunt: & quasi in archanum anime intrare deside-
rant. Sed cludentibus nobis portas: super uenit qui
& κύριος: & quantum in se est intravit: & sem-

per hoc facit; sed auxiliari te dno. & omnia custodia
seruante cor nrm. inruit quidem. sed ingredi non
potest. FINIT. EXPLICIT NAUON PROPHETA.

**INCIPIT PROLOGUS SANCTI HIERONIMI PRESBYTERI
SUPER SOFFONIAM PROPHETAM.**

Antequam soffoniam adgre- diar. quoniam .e. in
ordine .xii. prophetarum. respondendum uide
tur his. qui memridendu estimant. quod omis
sis uiris. ad uos scribam potissimum. O paula &
eustochium; quasi scirent holdam uiris tacentibus
pphetasse & deboram iudicem pariter & propheten.
hoster uir. barac timente superasse. & iudith. & ester
in ipso ecclesiae. & occidisse aduersarios. & peritu
rum uir de periculo liberasse. Numqua postergu
meum manu mitterent in iconeam; Taceo de
vina & helisabe. & ceteris scir mulierib; quaru
uelud siderum igniculus. clarum marie lumen
abscondit. ad gentiles feminas ueniam. ut & apud
seti philosophos. uideant differentias quem solere
non corporum; plato inducit aspasiam disputante.
sappho cum pindaro scribitur & aleoten ista inter
sapientissimos grecie philosophantur. corneliam
grecoru. Id e. uiam totam romane urbis turba
miratur. & ceteris eloquentissimus philosophorum.
acutissimus r&choru. qui apud consolare uiros.
& in academiam plausu excitare consueuerat.
non erubuit in priuata domo. audiente matrona

R
R
R
R